

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS KONTROLĖ VALSTYBĖS TURTO KONTROLĖS SKYRIUS

ATASKAITA

DĖL ŽEMĖS FONDO VALSTYBINĖS APSKAITOS IR ŽEMĖS REFORMOS EIGOS VERTINIMO TEMINIO TIKRINIMO APIBENDRINIMO

2001 m. gruodžio 18 d.
Vilnius

Valstybės kontrolė 16-os rajonų ir 2-juose miestų žemėtvarkos skyriuose įvertino Žemės fondo valstybinės apskaitos bei žemės naudojimo teisingumą ir žemės reformos eigą.

Tikrinimai atlikti vadovaujantis Valstybės kontrolės 2001 metų tikrinimų (auditų) vykdymo programa.

ALYTAUS APSKRITIS

Alytaus ir Varėnos rajonai

Alytaus apskrities viršininko pareigas iki 2000-11-09 ėjęs I. Aleškevičius, pažeisdamas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998-04-01 nutarimo Nr. 385 "Dėl žemės reformos vykdymo kaimo vietovėje" 6.4 ir 6.5 p., neužtikrino, kad iki 1998-05-11 būtų nustatytas laisvos žemės fondo plotas Alytaus rajone ir iki 1998-07-01 parengti ir patvirtinti valstybės išperkamų ir neprivatizuojamų žemės, miškų ir vandens telkinių planai pagal ministerijų, kitų valstybės institucijų, Alytaus miesto ir rajono savivaldybių pateiktus duomenis. Alytaus rajono 31 kadastrinės vietovės valstybės išperkamos ir neprivatizuotinos žemės planai patvirtinti Alytaus apskrities viršininko I. Aleškevičiaus 1998-08-24 įsakymu Nr. 33-498, o Alytaus rajono kadastrinių vietovių turimos laisvos žemės plotai nustatyti 1998-12-23 įsakymu Nr.33 - 905, 1999-04-30 įsakymu Nr. 33-315, 1999-07-08 įsakymu Nr.33 - 584 ir 1999-12-22 įsakymu Nr. 33 - 1300.

Lietuvos Respublikos žemės ir miškų ūkio ministerijos 1998-04-23 įsakymu Nr. 207 "Dėl Žemės reformos projektų kaimo vietovėje rengimo metodikos patvirtinimo" patvirtintos Žemės reformos projektų kaimo vietovėje rengimo metodikos 23.2. ir 23.3. p. numato, kad projekto autorius parengia žemės poreikio pagal pateiktus prašymus pirkti, nuomoti žemę teritorijoje, kurioje rengiamas žemės reformos žemėtvarkos projektas, lenteles, taip pat suvestinę lentelę apie žemės poreikį projektuojamoje teritorijoje ir turimos žemės kiekį ir perduoda ją rajono žemėtvarkos skyriui. Minėtos lentelės bei minėtoje metodikoje numatytas Kadastrinės vietovės teritorijoje 2000 m. rengiamo žemės reformos žemėtvarkos projekto svarstymo su pretendентаis tais metais gauti žemę žiniaraštis, sudarantys Varėnos rajono Perlojos ir Maksimonių kadastrinių vietovių žemės reformos žemėtvarkos projektų dokumentus, nepasirašyti Varėnos rajono žemėtvarkos skyriaus specialistų. Kadastrinės vietovės teritorijoje 2000 m. rengiamo žemės reformos žemėtvarkos projekto svarstymo su

pretendentais tais metais gauti žemę žiniaraščiuose nėra pretendentų parašų dėl žemės sklypų išdėstymo, paženklinimo ir ribų suderinimo. Projektų autoriai P. Uzdila ir N. Savišcevas turėjo žiniaraščiuose įforminti pretendentų suderinimą bei sutikimą dėl suprojektuoto žemės sklypo. Varėnos rajono žemėtvarkos skyriaus vedėjos O. Savickienės 1998-10-21 įsakymo Nr. 11 "Dėl teritorijų paskirstymo" 1 p. Perlojos kadastrinė vietovė paskirta V. Valiukoniui, Maksimonių kadastrinė vietovė - J. Baranauskui. Minėto įsakymo 2 p. nustatyta, jog Varėnos rajono žemėtvarkos skyriaus specialistai priskirtose kadastrinėse vietovėse pilnai atsako už žemės reformos darbų vykdymą. Vyr. žemėtvarkininkas V. Valiukonis 2001-07-25 pasirašė Perlojos kadastrinės vietovės žemės reformos žemėtvarkos projektų lenteles bei žiniaraštį, o Varėnos rajono žemėtvarkos skyriaus vedėjos pavaduotojas J. Baranauskas 2001-07-25 pasirašė Maksimonių kadastrinės vietovės žemės reformos žemėtvarkos projektų lenteles bei žiniaraštį. Maksimonių kadastrinės vietovės žemės reformos žemėtvarkos projektas patvirtintas Alytaus apskrities viršininko I. Aleškevičiaus 2000-08-23 įsakymu Nr. 38-1033 "Dėl Maksimonių kadastro vietovės žemės reformos žemėtvarkos projekto patvirtinimo Varėnos rajone", Perlojos kadastrinės vietovės žemės reformos žemėtvarkos projektas patvirtintas Alytaus apskrities viršininko I. Aleškevičiaus 2000-08-23 įsakymu Nr. 38-1027 "Dėl Perlojos kadastro vietovės žemės reformos žemėtvarkos projekto patvirtinimo Varėnos rajone". Alytaus apskrities viršininkas I. Aleškevičius 2000-08-23 įsakymu Nr. 38-1031 "Dėl piliečių eilių tvirtinimo Varėnos rajone" patvirtino piliečių, kuriems grąžinami natūra bei kuriems perduodami nuosavybėn neatlygintinai lygiaverčiai turėtiesiems žemės, miško sklypai ir vandens telkiniai Maksimonių kadastro vietovėje, eiles, o piliečių eiles Perlojos kadastrinėje vietovėje patvirtino 2000-08-23 įsakymu Nr. 38-1025 "Dėl piliečių eilių tvirtinimo Varėnos rajone".

Pažeidžiant 1999-06-17 Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo Nr. VIII-1234 28 str. 1 d., Varėnos rajono žemėtvarkos skyrius 2001-04-17 ir 2001-05-29 gautų pil. M. Jazukevičienės prašymų neišnuomoti E. Česnulevičiui pievos bei išskirti atskirais sklypais namų valdą neišnagrinėjo per 30 dienų ir neinformavo pareiškėjos. Vadovaujantis minėtos Varėnos rajono žemėtvarkos skyriaus vedėjo pareiginės instrukcijos 4.1 p., už šį pažeidimą atsakinga Varėnos rajono žemėtvarkos skyriaus vedėja O. Savickienė. Minėti prašymai tikrinimo metu išnagrinėti, pareiškėja informuota 2001-07-10 raštu Nr. 511.

Alytaus rajono 31 kadastrinės vietovės žemės reformos žemėtvarkos projektai atitinka Lietuvos Respublikos žemės ir miškų ūkio ministerijos 1998-04-23 įsakymu Nr. 207 „Dėl Žemės reformos žemėtvarkos projektų kaimo vietovėje rengimo metodikos patvirtinimo" patvirtintos Žemės reformos žemėtvarkos projektų kaimo vietovėje rengimo metodikos reikalavimus.

Atrankos būdu patikrinus Alytaus rajono Venciūnų kadastrinės vietovės Alovės seniūnijos Alytaus kaimo sklypų ribų ženklimą, nustatyta, kad žemės sklypai Nr. 134-1, 134-2, 134-3 ir 134-4, priklausantys pil. V. Karalevičiui, paženklininti neatitinkančiais riboženklių standartų laikiniais matavimo ženklais, sklype Nr. 134-4 nėra riboženklis Nr. 27, aplink kitus sklypus Nr. 134-1, 134-2, 134-3 ir 134-4 riboženkliai nesukasti kauburiai, kaip to reikalauja Lietuvos Respublikos žemėtvarkos ir teisės departamento prie Žemės ūkio ministerijos 1998-08-21 įsakymu Nr. 14 "Dėl Žemės sklypų, suformuotų vykdant žemės reformą ir rengiant žemėtvarkos projektus, ženklavimo, ribų matavimo ir plotų skaičiavimo instrukcijos patvirtinimo" patvirtintos Žemės sklypų, suformuotų vykdant žemės reformą ir rengiant žemėtvarkos projektus, ženklavimo, ribų matavimo ir plotų skaičiavimo instrukcijos 20 p. 2 d. Tikrinimo metu nustatyti pažeidimai ištaisyti.

Varėnos rajono Perlojos ir Maksimonių kadastrinių vietovių žemės reformos žemėtvarkos projektai parengti nepilnai prisilaikant Lietuvos Respublikos žemės ir miškų ūkio ministerijos 1998-04-23 įsakymu Nr. 207 „Dėl Žemės reformos žemėtvarkos projektų kaimo vietovėje rengimo metodikos patvirtinimo“ patvirtintos Žemės reformos žemėtvarkos projektų kaimo vietovėje rengimo metodikos reikalavimų. Varėnos miesto ir Senosios Varėnos kadastrinių vietovių žemės reformos žemėtvarkos projektai neparengti ir nepatvirtinti, kadangi vyksta ginčai tarp pretendentų. Kitų kadastrinių vietovių žemės reformos žemėtvarkos projektai atitinka minėtos metodikos reikalavimus.

Pil. V. Točeliui sprendimas dėl nuosavybės teisių atkūrimo priimtas pavėluotai, pažeidžiant Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997-09-29 nutarimu Nr. 1057 "Dėl Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo įgyvendinimo tvarkos ir sąlygų" patvirtintos Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo įgyvendinimo tvarkos 111 p., numatantį, kad sprendimai dėl nuosavybės teisių atkūrimo į kaimo vietovėje esančią žemę, miškus ir vandens telkinius priimami per 6 mėn. Žemės sklypas paženklintas 2000-09-18, o Alytaus apskrities viršininko R. Markausko sprendimas dėl nuosavybės teisių atkūrimo Nr. 38-10767 priimtas 2001-04-04.

Alytaus rajone nuosavybės teisių atkūrimas vykdomas patenkinamai. Nuosavybės teisės atkurtos 73,8 proc. piliečių į 86,7 proc. pageidaujamo susigrąžinti ploto.

Varėnos rajone nuosavybės teisių atkūrimas vykdomas patenkinamai. Nuosavybės teisės atkurtos 50,5 proc. piliečių į 62,7 proc. pageidaujamo sugrąžinti ploto, tačiau ne visais atvejais laikomasi sprendimų dėl nuosavybės teisių atkūrimo terminų, numatytų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997-09-29 nutarimu Nr. 1057 "Dėl Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo įgyvendinimo tvarkos ir sąlygų" patvirtintoje Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo įgyvendinimo tvarkoje. Atlikus tikrinimą atrankos būdu nustatytas vienas termino pažeidimo atvejais.

Alytaus rajono žemėtvarkos skyriuje 2000 metais biudžeto lėšų ir žemės reformos fondo lėšų panaudojimo tikrinimai neatlikti, tokių tikrinimų neatliko nei Alytaus apskrities viršininko administracijos Apskaitos ir finansų departamento, nei Žemės tvarkymo departamento darbuotojai.

Varėnos rajono žemėtvarkos skyriuje Alytaus apskrities viršininko administracijos Apskaitos ir finansų departamentas ir Žemės tvarkymo departamentas 2000 metais atliko biudžeto lėšų ir žemės reformos fondo lėšų naudojimo tikrinimus.

Alytaus rajono žemėtvarkos skyrius, pažeidžiant Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999-03-09 nutarimo Nr. 260 "Dėl naudojamų valstybinės žemės sklypų pardavimo ir nuomos ne žemės ūkio paskirčiai (veiklai)" 2.9 p., 2000-12-04 mokėjimo pavedimu Nr. 353 pervedė į Žemės reformos fondą iš pil. J. Gelusevičiaus 2000-11-06 mokėjimo pavedimu Nr. 106501 už žemės sklypą Daugų mieste gautus 376 Lt, nors 50 procentų šios sumos, t. y. 188 Lt, turėjo pervesti į Alytaus rajono savivaldybės biudžetą, ir tuo padarė 188 Lt žalą Alytaus rajono savivaldybės biudžetui. Už šį pažeidimą, vadovaujantis anksčiau minėtų skyriaus nuostatų 10.2. p. ir Alytaus apskrities viršininko I. Aleškevičiaus 1999-04-13 įsakymu Nr. 101-V patvirtintos Vyriausiojo buhalterio pareiginės instrukcijos 4 skirsniu, atsakinga Alytaus rajono žemėtvarkos skyriaus vedėja V. Kalendauskaitė ir vyr. buhalterė M. Smirnovienė. Alytaus

rajo žemėtvarkos skyriaus vedėja V. Kalendauskaitė ir vyr. buhalterė M. Smirnovienė 2001 06 14 mokėjimo pavedimu Nr. 198 iš pavedimų lėšų sąskaitos pervedė 188 Lt į Alytaus rajono savivaldybės biudžetą ir tuo padarė žalą Alytaus rajono žemėtvarkos skyriui. Vyr. buhalterė M. Smirnovienė 200-07-10 kvitu Nr. 332 įnešė į Alytaus rajono žemėtvarkos skyriaus pavedimų lėšų sąskaitą 188 Lt ir žalą atlygino.

Alytaus rajono žemėtvarkos skyrius 2000 metais gautas už žemę lėšas į Žemės reformos fondą pervedė pavėluotai, t. y. ne iki kito mėnesio 10 dienos ir tokiu būdu nesilaikė Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos 1999-06-15 rašto Nr. 1101-05-2473 "Dėl įmokų paskirties patikslinimo" nurodymų. Vadovaujantis anksčiau minėtų Alytaus rajono žemėtvarkos skyriaus nuostatų 10.1. p. ir Vyriausiojo buhalterio pareiginės instrukcijos 4 skirsniu, už tai atsakinga Alytaus rajono žemėtvarkos skyriaus vedėja V. Kalendauskaitė ir vyr. buhalterė M. Smirnovienė.

Išvada: Alytaus apskrities viršininko administracijos Žemės tvarkymo departamentas nepatenkinamai vykdo Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 30 straipsnio 4 dalyje numatytus įpareigojimus įgyvendinti žemės reformą, vykdyti žemės naudojimo valstybinę kontrolę.

KAUNO APSKRITIS

Kauno rajonas

Kauno rajono Juragių kadastrinės vietovės 1999 metais žemės poreikio ir turimo žemės kiekio balansas netikslus, nes 7 atvejais skiriasi pretendentų skaičius ar suteikiamos bei perduodamos neatlygintinai nuosavybės žemės plotai, nuo nurodytų Kauno apskrities viršininko pavaduotojo 1999-04-30 Įsakyme Nr. 02-05-2447 "Dėl piliečių eilių tvirtinimo dalyje Juragių kadastro vietovės". Projektavimo metu pretendentės O. M. Silvanavičienės dalis paveldimos žemės (5 ha) perkelta iš IV grupės (eilės) į VIII pretendentų grupę, o pretendentė J. Mazurkevičienė palikta sekančiam žemės reformos žemėtvarkos projekto etapui, tačiau įvykę daliniai pakeitimai nauju Kauno apskrities viršininko įsakymu neištaisyti.

Kauno rajono Juragių kadastrinės vietovės projekte 1999 metais nesilaikyta 1998-04-23 Žemės ir miškų ūkio ministerijos įsakymu Nr. 207 patvirtintos Žemės reformos žemėtvarkos projektų kaimo vietovėje rengimo metodikos (toliau - Metodikos) 28 punkto, nes VI Valstybinis žemėtvarkos institutas nederino parengtų žemės reformos žemėtvarkos projekto žemės, miško projektavimo darbų įvykdymo aktų (I, III, IV, VIII, IX ir X pretendentų grupių) su pretendentų gauti žemę atstovais ir Kauno rajono žemėtvarkos skyriaus darbuotoju Garliavos seniūnijoje.

Kauno rajono Liučiūnų kadastrinės vietovės žemės reformos žemėtvarkos pirmame projekto rengimo etape (1999 metais) 1 pretendentų grupėje 4 piliečiai pakeitė valią dėl nuosavybės teisių į žemę atkūrimo būdo, pakito 6 piliečių paveldimos žemės ploto dydžiai, neteisingai buvo įrašytos 3 piliečių pavardės, į sąrašą papildomai įtraukta 11 piliečių, tačiau Kauno apskrities viršininko pavaduotojo 1999-04-30 įsakymas Nr. 02-05-2445 "Dėl piliečių eilių tvirtinimo dalyje Liučiūnų kadastro vietovės" dėl įvykusių dalinių pakeitimų - nepakeistas.

Komisija, susidedanti iš Kauno rajono žemėtvarkos skyriaus vedėjo T. Tamošiūno, skyriaus vyr. specialisto S. Mejero ir specialistės N. Baltrušienės Čekiškės seniūnijoje bei VI

Valstybinio žemėtvarkos instituto inžinierės G. Kiškienės, nesilaikė Metodikos 65 punkto, nes 1999-09-02 viešo Liučiūnų kadastrinės vietovės žemės reformos žemėtvarkos projekto svarstymo susirinkime nepriėmė rekomendacijų dėl Kauno apskrities viršininko pavaduotojo 1999-10-04 įsakymu Nr. 02-05-5624 patvirtinto projekto įgyvendinimo.

Antrame etape (2000 metais) Kauno rajono Liučiūnų kadastrinės vietovės projekte nesilaikant minėtos Metodikos 28 punkto, nederinta rengiamo projekto svarstymo su VII grupės pretendентаis tais metais gauti žemę žiniaraštyje žemės sklypų išdėstymas ir ribos, o pirmame bei antrame etapuose -parengtų žemės reformos žemėtvarkos projekto žemės, miško projektavimo darbų įvykdymo aktai (I, III, IV, VII, VIII, IX ir X pretendentų grupių) su pretendentų gauti žemę atstovais. Vadovaujantis 1999-08-16 Kauno rajono žemėtvarkos skyriaus vedėjo T. Tamošiūno patvirtintos Vedėjo pavaduotojo pareiginės instrukcijos 7 punktu už darbų priėmimą iš rangovų ir atliktų žemės reformos darbų kontrolę atsakingas vedėjo pavaduotojas G. Riauka.

Piliečių V. Mikšos ir V. Nenienės 8,25 ha bei J.A. Boicovos 1,06 ha žemės sklypų, esančių Užliedžių seniūnijoje, ribos paženklintos metaliniais laikiniais strypais. V. Mikšos ir V. Nenienės žemės sklypuose neišlikę 6 riboženkliai. Minėtuose žemės sklypuose ribų paženklinimas atliktas pažeidžiant 1998-04-01 Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu Nr. 385 patvirtintos Žemės reformos žemėtvarkos projektų rengimo tvarkos 23 punktą bei nesilaikant Metodikos 69 punkto, t. y. VI Valstybinis žemėtvarkos institutas aplink įkastus (įkaltus) riboženklus nesupylė nustatyto aukščio ir diametro žemės kauburių bei prie jų neiškasė griovelį. Vadovaujantis 1999-08-16 Kauno rajono žemėtvarkos skyriaus vedėjo T. Tamošiūno patvirtintos Vedėjo pavaduotojo pareiginės instrukcijos 7 punktu, už darbų priėmimą iš rangovų ir atliktų žemės reformos darbų kontrolę atsakingas vedėjo pavaduotojas G. Riauka.

Kauno rajono žemėtvarkos skyriaus vyresn. specialistė žemėtvarkininkė D. Juknelienė nesilaikė 1998-03-30 Žemės ir miškų ūkio ministro įsakymu Nr. 134 patvirtintos Atsiskaitymo už atliktus žemės reformos darbus tvarkos 4.1, 6.4 ir 8 punktų, priėmė darbų atlikimo aktus: iš J. Zigmantienės individualios įmonės ir VI Valstybinio žemėtvarkos instituto - be datos; J. Zigmantienės ir G. Simonavičiaus individualių įmonių, UAB Korporacijos "Matininkai", VI Valstybinio žemėtvarkos instituto ir VI Valstybinio miškotvarkos instituto - juose nenurodžius visų reikalingų duomenų, pagal kuriuos būtų galima nustatyti kainos taikymo pagrįstumą; G. Simonavičiaus individualios įmonės ir UAB Korporacijos "Matininkai" - neregistruotus bendra eile nuo metų pradžios iki metų pabaigos.

Kauno rajono žemėtvarkos skyriaus vyr. finansininkė B. Kasputytė 2000 metais, pažeisdama 1992-06-18 Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos pagrindų įstatymo Nr. 1-2654 10 straipsnį, atliktų žemės reformos darbų apmokėjimui priėmė iš rangovų 43 PVM sąskaitas - faktūras, kuriose nenurodyti privalomieji rekvizitai: ūkinės operacijos turinys, matavimo rodikliai bei kiekinės išraiškos. Vadovaujantis 2000-01-02 Kauno rajono žemėtvarkos skyriaus vedėjo T. Tamošiūno patvirtintos Vyriausiojo finansininko pareiginės instrukcijos 7 punktu, už finansinių - ūkinių operacijų teisėtumą, valstybės lėšų naudojimo įstatymų nustatyta tvarka ir tinkamo dokumentų įforminimo kontrolę atsakinga vyr. finansininkė B. Kasputytė. Vadovaujantis 1999-08-16 Kauno rajono žemėtvarkos skyriaus vedėjo T. Tamošiūno patvirtintos Vyresniojo specialisto žemėtvarkininko pareiginės instrukcijos 6 punktu, už atliktų darbų priėmimą iš rangovų atsakinga vyresnioji specialistė žemėtvarkininkė D. Juknelienė.

Nesilaikant 1998-02-05 Žemėtvarkos ir teisės departamento prie Žemės ir miškų ūkio ministerijos patvirtinto Žemės reformos darbų kainyno 3 ir 10 punktuose nurodytų įkainių, VI Valstybinio žemėtvarkos instituto atliktų žemės reformos darbų aktuose, 5 atvejais nepagrįstai paaukštinotos darbų sudėtingumo kategorijos atskiriems objektams, atliekant: natūra gražinamų žemės valdų projektavimą, paženklinimą vietoje ir dokumentų reikalingų šių žemės valdų įteisinimui nuosavybės parengimą bei sklypų aplinkinių ribų linijų ir pririšamuosius matavimus. Dėl šios priežasties, Kauno rajono žemėtvarkos skyrius, 2000 metais VI Valstybiniam žemėtvarkos institutui nepagrįstai išmokėjo 247,12 Lt. Vadovaujantis 1999-08-16 Kauno rajono žemėtvarkos skyriaus vedėjo T. Tamošiūno patvirtintos Vyresniojo specialisto žemėtvarkininko pareiginės instrukcijos 6 punktu, už atliktų darbų priėmimą iš rangovų, kainų taikymo pagrįstumą atsakinga vyresnioji specialistė žemėtvarkininkė D. Juknelienė. Vadovaujantis 1992-03-31 Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu Nr. 205 patvirtintų Biudžetinių įstaigų vyriausiųjų finansininkų (buhalterių) nuostatų 19.7 punktu, už minėtą pažeidimą atsakingas Kauno rajono žemėtvarkos skyriaus vedėjas T. Tamošiūnas ir vyr. finansininkė B. Kasputytė.

Kauno rajono žemėtvarkos skyriaus vyresnioji finansininkė G. Leikienė, pažeidžiant tuo metu galiojusios Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 04 26 nutarimu Nr. 464 patvirtintos Piliečių, kuriems kompensuojama pinigais už valstybės išperkamą žemę, mišką ir vandens telkinius, sąrašų sudarymo ir kompensacijoms mokėjimo tvarkos 11 punktą, pasibaigus 2000 metams, piliečiams išduotose pažymose apie valstybės išperkamą žemę, mišką ir vandens telkinius, neįrašė visos pinigais išmokėtos kompensacijos sumos. Vadovaujantis 2000-01-02 Kauno rajono žemėtvarkos skyriaus vedėjo T. Tamošiūno patvirtintos Vyresniojo finansininko pareiginės instrukcijos 6 punktu, už kompensacijų apskaitą, savalaikį lėšų pervedimą į piliečių, gaunančių kompensacijas už žemę ir mišką, taupomojo banko sąskaitas, atsakinga vyresnioji finansininkė G. Leikienė.

Kauno apskrities viršininko administracijos Apskaitos ir finansų departamentas nevykdė 1999-12-30 Kauno apskrities viršininko įsakymu Nr. 02-8360 patvirtintų departamento nuostatų 11.15 punkto, nes netikrino gautų lėšų panaudojimo, skirtų atsiskaitymui už atliktus žemės reformos darbus su rangovais.

Išvada: Kauno apskrities viršininko administracijos Kauno rajono žemėtvarkos skyrius nekontroliuoja žemės sklypų ribų paženklinimo vietovėse, nepakankamai kontroliuoja žemės reformos žemėtvarkos projektų rengimo eigą ir parengtų projektų atitikimą norminiams aktams.

Raseinių rajonas

Rengiant Raseinių rajono Pryšmančių ir Gruzdiškės kadastrinių vietovių projektus, nebuvo laikomasi Žemės ir miškų ūkio ministerijos 1998-04-23 įsakymu Nr. 207 patvirtintos Žemės reformos žemėtvarkos projektų kaimo vietovėje rengimo metodikos (toliau – Metodikos) 25 ir 28 punktų:

Pryšmančių ir Gruzdiškės kadastrinių vietovių pretendentų susirinkimuose nebuvo išrinkti atskirų eiliškumo grupių atstovai.

Pryšmančių kadastrinės vietovės projekto autorius projektavimo pirmame etape I pretendentų

grupei, o antrame etape VII pretendentų grupei neparengė kadastrinės vietovės teritorijoje rengiamo žemės reformos žemėtvarkos projekto svarstymo su pretendентаis tais metais gauti žemę žiniaraščių, neparengė projekto žemės, miško sklypų projektavimo darbų įvykdymo akto pirmame etape I pretendentų grupei, nederino parengtų žemės reformos žemėtvarkos projekto žemės, miško projektavimo darbų įvykdymo aktų (pirmame etape - III, IV, V, ir X, antrame etape – IV, VI, VII, IX ir X pretendentų grupių) su Raseinių rajono žemėtvarkos skyriaus darbuotoju Viduklės seniūnijoje.

Gruzdiškės kadastrinės vietovės projekto autorius projektavimo pirmame etape I pretendentų grupei neparengė kadastrinės vietovės teritorijoje rengiamo žemės reformos žemėtvarkos projekto svarstymo su pretendентаis tais metais gauti žemę žiniaraščio bei nederino parengtų žemės reformos žemėtvarkos projekto žemės, miško projektavimo darbų įvykdymo aktų (pirmame etape – I, III, IV, VI, VIII, IX ir X, antrame etape – IV, VII, VIII, ir X pretendentų grupių) su Raseinių rajono žemėtvarkos skyriaus darbuotoju Raseinių seniūnijoje.

Vadovaujantis Kauno apskrities viršininko administracijos Žemės tvarkymo departamento Raseinių rajono žemėtvarkos skyriaus nuostatų 4.1. ir 4.3. punktais ir Raseinių rajono žemėtvarkos skyriaus vedėjo J. Plieskio 1999-11-12 patvirtintos Vyriausiojo žemėtvarkininko kaimui pareiginės instrukcijos dalies “Pareigos” 1-3 punktais ir “Teisės ir atsakomybė” 4 punktu, už šiuos pažeidimus atsakingas Raseinių rajono žemėtvarkos skyriaus vedėjas J. Plieskis ir vyriausioji žemėtvarkininkė kaimui N. Špokienė.

Viduklės ir Pryšmančių kadastrinių vietovių projektų autorius, pažeisdamas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998-04-01 nutarimu Nr. 385 patvirtintos Žemės reformos žemėtvarkos projektų rengimo tvarkos 23 punktą ir Metodikos 69 punktą, ženklinant piliečių Z. Vaičiaičio, G. Katauskienės ir A. Vaičiaičio – 4,32 ha, E. Teišerskienės – 7,23 ha bei D. Vaznienės – 9,42 ha žemės sklypus, aplink įkastus (įkaltus) riboženklus, nesupylė nustatyto aukščio ir diametro žemės kauburių bei prie jų nesukasė griovelių. Vadovaujantis Raseinių rajono žemėtvarkos skyriaus vedėjo J. Plieskio 1999-11-12 patvirtintos Vyriausiojo specialisto žemėtvarkos projektų kontrolei pareiginės instrukcijos dalies “Teisės ir atsakomybė” 4 punktu už darbų priėmimą iš rangovų atsakinga vyriausioji specialistė žemėtvarkos projektų kontrolei I. Juzikienė.

Raseinių rajono žemėtvarkos skyriaus vedėjas J. Plieskis ir vyriausioji specialistė žemėtvarkos projektų kontrolei I. Juzikienė, nesilaikydami Žemės ir miškų ūkio ministerijos 1998-03-30 įsakymu Nr. 134 patvirtintos Atsiskaitymo už atliktus žemės reformos darbus tvarkos 6.4 punkto, VĮ Valstybinio žemėtvarkos instituto atliktų žemės reformos darbų aktuose Nr. 2 ir 10 nenurodė duomenų – žemės sklypų ribų linijų posūkių taškų skaičiaus, pagal kuriuos būtų galima nustatyti kainos taikymo pagrįstumą.

Nesilaikant Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos pagrindų įstatymo (1992-06-18 Nr. I-2654) 10 straipsnio, 77 rangovų pateiktose PVM sąskaitose-faktūrose, atliktų žemės reformos darbų apmokėjimui, nenurodyti privalomi rekvizitai – ūkinės operacijos matavimo rodikliai ir ūkinės operacijos rezultato kiekinė išraiška.

Nesilaikant Žemėtvarkos ir teisės departamento prie Žemės ir miškų ūkio ministerijos 1998-02-05 patvirtinto Žemės reformos darbų kainyno 3 ir 10 punktuose nurodytų įkainių, VĮ Valstybinio žemėtvarkos instituto ir A. Kasparevičiaus įmonės, Milašaičių, Kaulakių ir Pryšmančių kadastrinėse vietovėse atliktų žemės reformos darbų aktuose Nr. 2, 10 ir 20-3, nepagrįstai paaukštintos natūra gražinamų žemės valdų projektavimo, paženklinimo vietoje,

dokumentų parengimo bei sklypų aplinkinių ribų linijų ir pririšamųjų matavimų darbų sudėtingumo kategorijos. Dėl to VĮ Valstybiniam žemėtvarkos institutui 2000 metais nepagristai sumokėjo 64,84 Lt, o A. Kasparevičiaus įmonei – 40,26 Lt.

Nesilaikant Žemės reformos darbų kainyno 3 punkte nurodytų įkainių ir Metodikos 34 punkto, V. Timinsko įmonės atliktų darbų aktuose Nr. 2 ir 9, nepagristai suskaidant žemės masyvus įrašė du papildomus žemės sklypus. Dėl to V. Timinsko įmonei neteisėtai sumokėjo 299,72 Lt.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1992-03-31 nutarimu Nr. 205 patvirtintų Biudžetinių įstaigų vyriausiųjų finansininkų (buhalterių) nuostatų 19.7 punktu ir Vyriausiojo specialisto žemėtvarkos projektų kontrolei pareiginės instrukcijos dalies “Pareigos” 1 punktu ir “Teisės ir atsakomybė” 4 punktu, už šiuos pažeidimus atsakingas Raseinių rajono žemėtvarkos skyriaus vedėjas J. Plieskis, vyriausioji finansininkė B. Juknienė ir vyriausioji specialistė žemėtvarkos projektų kontrolei I. Juzikienė.

Išvada: Kauno apskrities viršininko administracijos Raseinių rajono žemėtvarkos skyrius nekontroliuoja žemės sklypų paženklinimo vietovėse, nepakankamai kontroliuoja žemės reformos projektų rengimo eigą ir parengtų projektų atitikimą norminiams aktams.

KLAIPĖDOS APSKRITIS

Klaipėdos rajonas

Patikrinus Girkalių, Girininkų ir Dauparų kadastrinių vietovių žemėtvarkos projektų paženklinimą vietoje, nustatyta, kad, nesilaikant Lietuvos Respublikos Žemės ir miškų ūkio ministerijos 1998-04-23 įsakymu Nr.207 patvirtintos Žemės reformos žemėtvarkos projektų kaimo vietovėje rengimo metodikos 69.1 ir 69.2 p., iš 32 žemės sklypų ribų posūkio taškuose pastatytų 155 riboženklių 6 neatitiko nustatytų reikalavimų - medinių riboženklių diametrai mažesni negu 12 cm, įkasimo gylis mažesnis negu 60 cm, apatinėje stulpelio dalyje nėra pritvirtinto skersinuko.

Nekokybiški arba netinkamai pastatyti riboženkliai sudaro 3,3 proc. visų patikrintų riboženklių skaičiaus. Netinkamai pastatyti riboženkliai rasti Girininkų kadastrinėje vietovėje (projekto autorius T. Alsysis).

Klaipėdos apskrities viršininko administracijos Apskaitos ir finansų departamentas biudžeto lėšų, skirtų žemės reformai, panaudojimo Klaipėdos rajono žemėtvarkos skyriuje netikrino. (Apskaitos ir finansų departamento nuostatai 1999-08-02 patvirtinti Klaipėdos apskrities viršininko administracijos sekretoriaus A. Saveikos).

Klaipėdos apskrities viršininkas nevykdė Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2000 m . vasario 7 d. nutarimo Nr. 127 "Dėl valstybės įmonių ir įstaigų vidaus audito" 2.1. p., kur turėjo įsteigti vidaus audito tarnybą, todėl Klaipėdos rajone žemėtvarkos darbams panaudotų lėšų teisingumas nebuvo kontroliuojamas.

Išvada. Klaipėdos apskrities viršininko administracija netikrino biudžeto lėšų, skirtų žemės reformai, panaudojimo teisėtumo.

Klaipėdos rajone žemės reformos darbai vykdomi 27 kadastrinėse vietovėse. Atkurti

nuosavybės teisės nuo 1991-08-01 pateikta 13982 piliečių prašymai į 84976 ha plotą. Iš jų priimta sprendimų 6804 asmenims į 41374 ha plotą.

Parduoti ar išnuomoti žemę pateikta 5196 prašymų į 10448 ha plotą. Pagal šiuos prašymus 911 pil. parduota 2494 ha ploto žemės sklypai. 2001-01-01 liko nepatenkintų 11463 prašymai į 51556 ha plotą.

Klaipėdos rajono žemėtvarkos skyrius išdavė išvadą "Dėl žemės, miško, vandens telkinio perdavimo neatlygintinai nuosavybėn" 1094 piliečiams 4703 ha plotui, išvadą gauta 4041 piliečio 20868 ha plotui. Atlikus gautų išvadų "Dėl žemės, miško, vandens telkinio perdavimo neatlygintinai nuosavybėn" analizę nustatyta, kad jose nėra nurodytas asmens kodas, kad būtų galima sutikrinti asmens tapatybę. Piliečiams išduotos Išvados "Dėl žemės, miško, vandens telkinio perdavimo neatlygintinai nuosavybėn" nesuvedamos į kompiuterines laikmenas, kad galėtų vykdyti išduotų išvadų kontrolę Respublikos mastu. Pvz. Klaipėdos rajono žemėtvarkos skyriui pil. L. Jankauskas, gyv. Naujoji Uosto 2-1, Klaipėda pateikė Marijampolės apskrities viršininko 1998-12-23 išvadą Nr. 944 v "Dėl žemės, miško, vandens telkinio perdavimo neatlygintinai nuosavybėn". Išvadoje buvo nurodyta, kad L. Jankauskas pageidavo atkurti teises į S. Strimaičio Kybartų mieste turėtą 1,2870 ha žemės plotą, gaudamas neatlygintinai lygiavertį žemės sklypą Klaipėdos apskrityje, Klaipėdos rajone, Kretingalės seniūnijoje. Išvadoje nurodyta, kad "S.Strimaičio Kybartų mieste žemė yra valstybės išperkama. Jos 1,2870 ha vertė yra 53.930,45 Lt". L. Jankauskui pagal buvusius dokumentus Pajūrio regioninio parko teritorijoje buvo suprojektuotas 58,3 ha perduodamo žemės sklypo plotas. 2000-05-31 Klaipėdos apskrities viršininkas Girkalių kadastro vietovės žemės

reformos žemėtvarkos projektą patvirtino įsakymu Nr. 1279. Klaipėdos apskrities viršininko administracijos žemės tvarkymo departamento direktoriaus pavaduotoja L. Petrauskienė, 2001 m. vasario mėn. gavusi iš Klaipėdos rajono žemėtvarkos skyriaus suprojektuoto ir numatomo perduoti neatlygintinai žemės sklypo juridinės techninės dokumentacijos bylą, suabejojo išvadoje Nr. 944 v nurodyta 1 ha kaina ir apie tai užklausė Marijampolės apskrities viršininko administracijos žemės tvarkymo departamentą. Marijampolės apskrities viršininko administracijos žemės tvarkymo departamentas 2001-03-20 atsiuntė raštą, kuriuo prašė grąžinti jų pateiktą 1998-12-23 išvadą Nr. 944 v "Dėl žemės, miško, vandens telkinio perdavimo neatlygintinai", nes apskaičiuojant žemės vertę įsivėlė klaida". Marijampolės apskrities viršininkas J. Ščeponis 2001-04-11 pateikė kitą išvadą Nr. 145. Pagal ją S. Strimaičio turėta 1.2870 ha žemė Kybartų mieste, kurios vertė 5.096,52 Lt. Pagal gautą naują išvadą bus atlikta projekto korektūra. Pagal neteisingą atsiųstą išvadą L. Jankauskui Pajūrio regioninio parko teritorijoje buvo suprojektuotas 53,2 ha žemės plotas didesnis, negu priklausė.

Nesilaikant 1998 m. kovo 17 d. pasirašytos su Klaipėdos apskrities viršininko administracijos Žemės tvarkymo departamento Klaipėdos rajono žemėtvarkos skyriumi sutarties Nr. 2 3.1. p., individuali I. Kudrevičienės ir Č. Kudrevičiaus įmonė 10 atvejų ir, nesilaikant 1998-03-17 sutarties Nr. 4 3.1. p., P. Žasyčio ind. įmonė vienu atveju, medžiagas, reikalingas nuosavybės teisei į žemę atkurti kiekvienam piliečiui, baigė rengti vėliau kaip per 4 mėnesius.

Žemės reformos eiga (2001-01-01) Klaipėdos rajone yra įvykdyta apie 49,9 % (pateikta prašymų 82994 ha plotui grąžinti faktiškai, grąžinta - 41470 ha).

Išanalizavus Klaipėdos rajono Girininkų kadastrinę vietovę nustatyta, kad bendras žemės

plotas pagal žemės reformos žemėtvarkos projektą yra 5317 ha. Girininkų kadastrinės vietovės bendras žemės plotas pagal Žemės ir kito nekilnojamojo turto kadastro ir registro pažymą yra 5314,9760 ha. Panaudota valstybės lėšų 2000 metais atliktiems žemės reformos darbams 68.938 Lt. Privačios žemės plotas Girininkų kadastrinėje vietovėje per 2000 m. padidėjo 223 ha. 1 ha Girininkų kadastrinės vietovės Žemės reformai panaudota valstybės lėšų 309 Lt. Girininkų kadastrinės vietovės 1 ha Žemės reformai panaudotas valstybės lėšas palyginus su viso Klaipėdos rajono 1 ha panaudotomis valstybės lėšomis nustatyta, kad Girininkų kadastrinėje vietovėje panaudota 90 Lt daugiau arba 141 % . Girininkų kadastrinėje vietovėje skirtos ir panaudotos valstybės lėšos žemės reformai neefektyviai.

2000 m. Klaipėdos rajone valstybės skirtų lėšų panaudojo 1.521.500 Lt žemės reformos darbams atlikti. Privačios žemės plotas rajone pagal LR žemės fondo 2001-01-01 ataskaitą buvo 39.386,03 ha. Klaipėdos rajone 2000 m. privačios žemės plotas padidėjo 6923,91 ha.

Žemės reformos darbų finansavimui (su apskrities valdymo išlaidomis) 1 ha rajone išleista 219 Lt. Klaipėdos apskrityje 1 ha nuosavybės teisių atkūrimo į žemę, mišką, vandens telkinius išlaidos

2000 m. buvo 91,57 Lt. Palyginus 1 ha Klaipėdos rajono žemėtvarkos skyriuje žemės reformai panaudotas išlaidas (219 Lt) su Klaipėdos apskritimi (91,57 Lt) Klaipėdos rajono žemėtvarkos skyrius valstybės lėšas žemės reformai naudojo neefektyviai.

Žemės reformos eiga Klaipėdos rajone per 2000 m. įvykdyta 21,3 % (39.386,03-6923,91=32.462,12; 6923,91: 32.462,12). Pagal Klaipėdos apskrities Žemės tvarkymo departamento 2001-07-13 raštą Nr. 54 Klaipėdos apskrities rajonuose žemės reforma per 2000 m. įvykdyta 28 % (38066:134685). Palyginus Klaipėdos rajono žemėtvarkos skyriaus žemės reformos eigą su Klaipėdos apskritimi 2000 m. reformos eiga Klaipėdos rajone vykdyta lėčiau 7%.

Žemės reformos eiga stabdoma, negaunant numatyto finansavimo tęstiniams reformos darbams.

Pagal Klaipėdos apskrities viršininko administracijos žemės tvarkymo departamento pateiktą informaciją 2001-01-01 Klaipėdos rajone laisvas žemės (miško) plotas sudaro 22.333 ha .

Išvada. Piliečiams išduodamose išvadose "Dėl žemės, miško, vandens telkinio perdavimo neatlygintinai nuosavybėn" reikalinga įvesti asmens kodo grafą, kur būtų nurodomas asmens kodas, kad būtų galima nustatyti asmens tapatybę. Būtina, piliečių žemės grąžinimą vesti kompiuterinėse laikmenose. Vienuolika atvejų sprendimai dėl nuosavybės teisių atkūrimo priimti vėliau nei nustatyta LRV 1997-11-11 nutarimu Nr. 1274 (pavėluota nuo 2 iki 364 dienų). Žemės reformos darbai Klaipėdos rajone per 2000 m. įvykdyti 21,3 %. 2000 m. žemės reformai skirtos lėšos naudotos neefektyviai.

Klaipėdos rajono Gargždų ir Priekulės miestuose iki 2001-01-01 prašymus atkurti nuosavybės teises į minėtuose miestuose turėtą žemę pateikė: Gargždų mieste 464 piliečiai į 322 ha plotą, Priekulės mieste 1 pilietis į 0,14 ha plotą. Iš to skaičiaus pareiškė norą atstatyti nuosavybę į naudojamą namų valdą arba žemės sklypą naudojamą kitai paskirčiai- 87 piliečiai, kompensuojant naujais žemės sklypais individualių namų statybai pareiškė pageidavimą 31C piliečių, kompensacijos įmonių vertybiniais popieriais pareiškė pageidavimą 10 piliečių, kompensacijos pinigais būdą nurodė 31 pilietis, kompensaciją lygiaverčiu žemės ūkio

paskirties sklypu kaimo vietovėje nurodė 62 piliečiai ir 58 piliečiai nurodė kompensavimą kitais būdais .

Iki 2001-01-01 sprendimai dėl nuosavybės teisės į mieste turėtą žemę atkūrimo buvo priimti 206 piliečiams, tai yra 44,3 % viso skaičiaus. Nuosavybės teisės atstatymas Gargždų mieste daugiausiai buvo realizuojamas perduodant neatlyginamai esamą namų valdą 78 pretendentams - 90% , kompensuojant žemės sklypu kaimo vietovėje - 56 pretendentams - 90,3 % , kompensuojant pinigais 29 piliečiams -93,5 % , kompensuojant kitais būdais 58 piliečiams 100 %. Nuosavybės atstatymo procesas, suteikiant pretendentams žemės sklypus individualiai statybai Gargždų mieste, 2000 metais nevyko, nes Klaipėdos rajono savivaldybė savalaikiai neparuošė Gargždų miestui priskirtų teritorijų teritorinių planavimo projektų, suprojektuojant priskirtuose plotuose žemės sklypus

individualiai statybai. Klaipėdos rajono savivaldybė savalaikiai neįvykdė Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997-12-03 nutarimo Nr.1324 "Dėl naujų žemės sklypų dydžių miestuose ir detaliųjų planų rengimo ir teritorijų inžinierinės įrangos" įpareigojimo, kad savivaldybės privalo parengti detaliuosius planus ir atlikti inžinierinės įrangos darbus iki 1999-07-01 savivaldybės lėšomis. Nors LR Vyriausybė 1998-10-20 nutarimu Nr. 920 "Dėl Gargždų m. teritorijos ribų pakeitimo" patvirtinto miesto teritoriją naujomis ribomis, savivaldybė tik 2000 metais iš esmės pradėjo šių teritorijų planavimo darbus, projektuojant sklypus individualiai statybai . Iki 2001-01-01 parengti Gargždų miesto individualios statybos kvartalų detalieji planai ir pažymėti vietovėje 121 žemės sklypas. Nuosavybės teisės atstatymas, suteikiant pretendentams šiuos žemės sklypus, buvo pradėtas tik 2001 metais.

Vykdant Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999-03-09 nutarimą Nr. 260 "Dėl naudojamų valstybinės žemės sklypų pardavimo ir nuomos ne žemės ūkio paskirčiai (veiklai)", Gargždų ir Priekulės miestuose parduodant ar perduodant neatlygintai bei nuomojant naudojamus valstybinius žemės sklypus, jų detaliuosius planus, žemės sklypų ribų specialiuosius planus ir žemės sklypų planus (schemas) rengia rajono savivaldybė.

Naujų žemės sklypų pardavimas Klaipėdos rajono miestuose 2000 metais nebuvo vykdomas.

Išvada: Nuosavybės teisių atstatymas į miestuose turėtą žemę, suteikiant sklypus individualiai statybai 2000 metais Gargždų mieste nebuvo vykdomas dėl savivaldybės kaltės-savalaikiai nebuvo pateikti rajono žemėtvarkos skyriui teritorijų planavimo projektų detalieji planai ir žemės sklypų planai. Klaipėdos rajono savivaldybė pažeidė LR Vyriausybės 1997-12-03 nutarimo Nr.1324 reikalavimą- atlikti projektavimo darbus tokiose teritorijose ir įrengti minimalią inžinierinę įrangą iki 1999-07-01 dienos.

Atliekant Klaipėdos rajono savivaldybės žemės fondo sudėties ir naudojimo teisingumo analizę nustatyta, kad pagal Klaipėdos apskrities viršininko administracijos žemės tvarkymo departamento pateiktą 2000-09-13 raštą Nr. 52 Klaipėdos rajono žemėtvarkos skyrius 2001-01-01 turėjo 22.333 ha laisvos valstybinės žemės ir miškų plotų.

Klaipėdos rajono vyr. žemėtvarkininkas P. Ruškys 2000 m. nepateikė žemės fondo sudėties kitimo " 2.2. valstybinė arba valstybės valdoma miško žemė", kurios bendras plotas sumažėjo 1555,98 ha, kadangi šių duomenis apskaito ir veda miškų urėdijos. Valstybinių rezervų žemė 2000 m. Klaipėdos rajone padidėjo 9,3 ha. Duomenų dėl žemės fondo sudėties kitimo Klaipėdos rajono vyr. žemėtvarkininkas nepateikė, nes šiuos duomenis apskaito ir teikia

Pajūrio regioninio parko administracija.

Klaipėdos rajono žemėtvarkos skyrius žemės fondo apskaitą veda vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Žemės ūkio ministerijos 1998 m. lapkričio 3 d. įsakymu Nr. 231 "Dėl valstybinio

žemės kadastro suvestinių duomenų parengimo metodikos patvirtinimo" nustatytų reikalavimų. Klaipėdos rajono žemėtvarkos skyrius pateikė žemės fondo sudėties kitimo pagrindumą.

Klaipėdos rajono, žemėtvarkos skyriuje valstybinė žemės apskaita tvarkoma ne pagal kadastrines vietas ir todėl nevykdomas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 m. vasario 24 d. nutarimas Nr. 231 "Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1992 m. balandžio mėn. 30 d. nutarimo Nr. 316 "Dėl Lietuvos Respublikos valstybinio žemės (su nekilnojamu turto elementais) kadastro nuostatų patvirtinimo" dalinio pakeitimo 17.9 p. "visi valstybinio žemės kadastro duomenys įrašomi, tikslinami ir papildomi pagal administracinę teritorinę vienetą bei kadastro vietas".

Per 2000 m. Klaipėdos apskrities viršininkas 18 Įsakymų 31 asmenims leido keisti pagrindinės tikslinės žemės naudojimo paskirtį. Į valstybės biudžetą pil. Marė Jocienė sumokėjo 4062 Lt už žemės ūkio gamybos nuostolius, susidariusius dėl pagrindinės tikslinės žemės sklypo paskirties keitimo ir kitu atveju Jolanta Valiukienienė už miškų ūkio nuostolius, susidariusius dėl pagrindinės tikslinės žemės sklypo paskirties keitimo, sumokėjo 899,4 Lt.

Jonui Vigeliui 2000-05-01 Klaipėdos apskrities viršininko Įsakymu Nr. 975 bei 2000-12-15 Įsakymu Nr. 3056 pil. Arvydui Jurkui leista pakeisti žemės sklypų pagrindinę tikslinę naudojimo paskirtį - įsakymuose nurodyta, "suderinti su Klaipėdos rajono žemės ūkio skyriaus melioracijos poskyriu, rekonstruoti statybos metu pažeistus gretimų žemės sklypų melioracijos įrengimus". Tai prieštaravo Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. rugsėjo 29 d. nutarimo Nr. 1073 15.4. p. kurio nustatyta, kad "pagrindinės tikslinės žemės naudojimo paskirties keitimo sąlygos, įskaitant miško kirtimo ir medienos naudojimo tvarką, pažeistas žemės rekultivavimo sąlygas, atlyginimą už naikinamus melioracijos statinius ir kita".

Melioracijos įrenginių apskaitą Klaipėdos rajone tvarko Klaipėdos rajono žemės ūkio skyrius.

1994 m. balandžio 26 d. Lietuvos Respublikos "Žemės" įstatymo Nr. 1-446 30 str., "Valstybės kompetencija reguliuojant žemės santykius" 7 p. nurodyta, kad apskrities viršininkas apskrities teritorijoje vykdo žemės naudojimo valstybinę kontrolę.

Lietuvos Respublikos 1994-12-15 "Apskrities valdymo" įstatymo Nr. 1-707 10 str., "Apskrities viršininko įgaliojimai žemėtvarkos ir žemės ūkio klausimais" 2 p. nurodė, kad apskrities administracija įgyvendina žemės reformą.

Klaipėdos apskrities viršininko 1997 m. gruodžio 01 d. įsakymu Nr. 105 K patvirtinti Žemės tvarkymo departamento Klaipėdos rajono žemėtvarkos skyriaus nuostatai, kurių 2.19 p. numatyta "organizuoja ir vykdo žemės naudojimo kontrolę". Nustatyta, kad nuostatų 2.19 p. 2000 m. Klaipėdos rajono žemėtvarkos skyrius nevykdė

Išvada: Valstybinė žemės apskaita nevykdoma pagal kadastrines vietas. Ne visais atvejais, pakeitus melioruotų žemės ūkio paskirties sklypų pagrindinę tikslinę naudojimo paskirtį už juose esančius valstybės lėšomis įrengtus melioracijos statinius, kurie bus sunaikinami arba nebus naudojami pagal paskirtį, sklypų naudotojai atlygina melioracijos statinių vertę. Nevykdoma valstybinė žemės kontrolė.

Marijampolės apskritis

Vilkaviškio rajonas

Marijampolės apskrities viršininko administracijos Žemės tvarkymo departamentas pateikė tvirtinti, Vilkaviškio rajono žemėtvarkos skyriaus vedėjas S. Kravčenka vizavo, o Marijampolės apskrities viršininko pareigas iki 2000-11-15 ėjęs K. Jankauskas 1999-12-07 įsakymais Nr. 438 ŽV, 440 ŽV, 445 ŽV patvirtino Vilkaviškio rajono Dailučių, Matlaukio ir Gudkaimio kadastrinių vietovių žemės reformos žemėtvarkos projektus. Minėtų projektų viešas svarstymas įvyko 1999-11-23 - 1999-12-07, o rezultatų aptarimas - 1999-12-09, t.y. Marijampolės apskrities viršininko K. Jankausko įsakymai dėl projektų patvirtinimo paruošti ir priimti nežinant, ar yra pareikštos pastabos ir pretenzijos bei priimtose rekomendacijos dėl projektų įgyvendinimo. Tokiu būdu neįvykdyti Lietuvos Respublikos žemės ir miškų ūkio ministerijos 1998-04-23 įsakymu Nr. 207 "Dėl Žemės reformos žemėtvarkos projektų kaimo vietovėje rengimo metodikos patvirtinimo" patvirtinti Žemės reformos žemėtvarkos projektų kaimo vietovėje rengimo metodikos reikalavimai. Projektų viešo svarstymo metu raštiškai pastabų ir pretenzijų negauta. Minėtų rezultatų aptarimo susirinkime nutarta siūlyti Marijampolės apskrities viršininkui patvirtinti minėtų kadastrinių vietovių žemės reformos žemėtvarkos projektus, nors šie jau buvo patvirtinti.

Marijampolės apskrities viršininkas K. Jankauskas, pažeisdamas Lietuvos

Respublikos Vyriausybės 1998-04-01 nutarimo Nr. 385 "Dėl žemės reformos vykdymo kaimo vietovėje" 6.5 p., neužtikrino, kad iki 1998-07-01 būtų patvirtinti valstybės išperkamų ir neprivatizuojamų žemės, miškų ir vandens telkinių planai Sūduvos ir Vištyčio kadastrinėse vietovėse. Sūduvos kadastrinės vietovės valstybės išperkamos ir neprivatizuojamos žemės planas patvirtintas Marijampolės apskrities viršininko K. Jankausko 1999-03-15 įsakymu Nr. 81 Ž „Dėl valstybės išperkamos ir neprivatizuotinos žemės plano patvirtinimo Vilkaviškio rajono Sūduvos kadastrinėje vietovėje“, Vištyčio kadastrinės vietovės -1999-03-15 įsakymu Nr. 72 Ž „Dėl valstybės išperkamos ir neprivatizuotinos žemės plano patvirtinimo Vilkaviškio rajono Vištyčio kadastrinėje vietovėje“.

Vilkaviškio rajono 25 kadastrinėse vietovėse žemės reformos žemėtvarkos projektai patvirtinti 1999 metų antroje pusėje atitinka Lietuvos Respublikos žemės ir miškų ūkio ministerijos 1998-04-23 įsakymu Nr. 207 „Dėl Žemės reformos žemėtvarkos projektų kaimo vietovėje rengimo metodikos patvirtinimo“ patvirtintos Žemės reformos žemėtvarkos projektų kaimo vietovėje rengimo metodikos reikalavimus.

Keturiems piliečiams sprendimai dėl nuosavybės teisių atkūrimo priimti pavėluotai, pažeidžiant Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997-09-29 nutarimu Nr. 1057 "Dėl Lietuvos

Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo įgyvendinimo tvarkos ir sąlygų" patvirtintos Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo įgyvendinimo tvarkos 111 p., numatanti, kad sprendimai dėl nuosavybės teisių atkūrimo į kaimo vietovėje esančią žemę, miškus ir vandens telkinius priimami per 6 mėn. Pil. Antanui Kaškauskui Alksnėnų kadastrinės vietovės Alksnėnų kaime žemės sklypas paženklintas 1999-07-09, o Marijampolės apskrities viršininko K. Jankausko sprendimas Nr. 39-8401-9335 priimtas 2000-01-18; pil. Vytui Vaičiūnui Paežerių kadastrinės vietovės Dumčių kaime sklypas paženklintas 1999-09-23, o Marijampolės apskrities viršininko K. Jankausko sprendimas Nr. 39-9904-10898 priimtas 2001-01-16; pil. Vitui Zaleckui Matlaukio kadastrinės vietovės Kurpikų kaime žemės sklypai paženklinti 1999-11-16 ir 2000-04-07, Marijampolės apskrities viršininko J. Ščeponio sprendimas Nr. 39-10100-11094 priimtas 2001-02-14; pil. Vidai Uršulei Ruseckienei Lakštučių kadastrinės vietovės Lakštučių kaime žemės sklypas paženklintas 2000-05-27, Marijampolės apskrities viršininko J. Ščeponio sprendimas Nr. 39-10033-11027 priimtas 2001-02-06.

Viename iš keturių tikrintų sklypų nerasti riboženkliai, nors kauburiai išlikę.

Vilkaviškio rajone nuosavybės teisių atkūrimas vykdomas patenkinamai. Nuosavybės teisės atkurtos 68,2 proc. piliečių į 77,1 proc. pageidaujamo sugrąžinti ploto, tačiau ne visais atvejais laikomasi sprendimų dėl nuosavybės teisių atkūrimo terminų, numatytų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997-09-29 nutarimu Nr. 1057 "Dėl Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo įgyvendinimo tvarkos ir sąlygų" patvirtintoje Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo įgyvendinimo tvarkoje. Atlikus tikrinimą atrankos būdu nustatyti 4 terminų pažeidimo atvejai.

Marijampolės apskrities viršininko administracijos Žemės tvarkymo bei Apskaitos ir finansų departamentai Vilkaviškio rajono žemėtvarkos skyriuje naudojamų biudžeto lėšų kontrolės nevykdė. Kontrolę vykdė Lietuvos Respublikos žemėtvarkos ir teisės departamentas prie Žemės ūkio ministerijos.

Išvada: Marijampolės apskrities viršininko administracijos Žemės tvarkymo departamentas nepakankamai kontroliavo žemės reformos žemėtvarkos projektų rengimo eigą ir parengtų projektų atitikimą norminiams aktams.

PANEVĖŽIO APSKRITIS

Panevėžio miestas

Patikrinus Panevėžio apskrities viršininko administracijos Žemės tvarkymo departamento Panevėžio miesto žemėtvarkos skyriuje žemės fondo naudojimo apskaitą bei žemės pardavimą, nustatyta, kad neįvykdytas Panevėžio apskrities viršininko administracijos 1997-05-20 įsakymas Nr.69Ž "Dėl Panevėžio miesto administracinių ribų ir ploto patvirtinimo", tai yra Panevėžio miesto žemėtvarkos skyrius nepriėmė iš Panevėžio rajono žemėtvarkos skyriaus darbų programos žemės reformos darbų užbaigimui miestui perduodamose

teritorijose.

Neprisilaikant Žemės ūkio ministerijos 1998-11-03 įsakymu Nr.231 patvirtintos Valstybinės žemės kadastro suvestinių duomenų parengimo metodikos Panevėžio miesto žemėtvarkos skyrius ir Panevėžio miesto savivaldybė pateikė bendrus žemės ir kito nekilnojamo turto kadastro ir registro valstybės įmonės Panevėžio filialui duomenis apie valstybės valdomus žemės sklypus pagal žemės fondo kategorijas ir kadastro rodiklius.

Pažeidžiant žemės ir kito nekilnojamojo turto kadastro ir registro valstybės įmonės direktoriaus 1999-02-19 įsakymu Nr.26 patvirtintą valstybės žemės kadastro duomenų, reikalingų žemės savininkams ir valstybės žemės nuomininkams bei naudotojams apmokestinti parengimo ir pateikimo tvarką, kuri 1999-02-19 suderinta su Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Finansų ministerijos viršininku, 5p., Panevėžio miesto žemėtvarkos skyrius mokesčių administravimui pateikė nevisai užpildytus sąrašus, kuriuose trūksta valstybinio žemės kadastro duomenų valstybinės žemės nuomininkams ir naudotojams apmokestinti (žemės naudojimo juridinių dokumentų duomenų, apmokestinamo žemės ploto, neapskaičiuota apmokestinamo žemės sklypo ploto nominali neindeksuota ir nominali indeksuota kaina).

Panevėžio miesto visos valstybinės žemės apskaitos nuomininkams ir naudotojams apmokestinti nėra. Ne visi naudojami žemės sklypai yra apskaityti, jie nepatenka į vardinius žemės nuomininkų ir naudotojų sąrašus, kurie nustatyta tvarka pateikiami žemės ir kito nekilnojamojo turto kadastro registro valstybės įmonei ir tuo pačiu nepatenka valstybinei mokesčių inspekcijai apmokestinimui.

Išvada: Panevėžio apskrities viršininko administracijos Panevėžio miesto žemėtvarkos skyrius 1999-2000 metais nepatenkinamai vykdė Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 30 straipsnio įpareigojimus dėl valstybinio žemės kadastro darbų.

Biržų rajonas

Patikrinus Panevėžio apskrities viršininko administracijos Žemės tvarkymo departamento Biržų rajono žemėtvarkos skyriuje žemės fondo valstybinę apskaitą ir žemės reformos eigą, nustatyti atvejai, kai, nevykdant 1997-09-29 Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu Nr.1057 patvirtintos Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo įgyvendinimo tvarkos 114,115 p. ir neprisilaikant šio nutarimo 3 priedu nustatytos sprendimo formos, Panevėžio apskrities viršininko administracijos sprendimuose dėl nuosavybės teisių atkūrimo nėra dokumento pavadinimo, nenurodyta sprendimą priėmusios institucijos pavadinimas, žemės vertė, žemės sklypo buvimo vietovė, suteikti neatlygintinai nuosavybės sklypai nepagrįstai įvardinti lygiaverčiais. Šie pažeidimai nustatyti atkuriant nuosavybės teises į žemę pil. P.Kaziūnui 2000-06-14 sprendimu Nr.4-67259-11709, pil. A.Jurkėnienei - 2000-05-16 sprendimu Nr.4-66470-11639, pil. J.Pačešiūnui - 2000-08-04 sprendimu Nr.4-68553-11851, pil. J.Braškai - 2000-08-04 sprendimu Nr.4-68550-11848 ir kt.

Pažeidžiant Žemėtvarkos ir teisės departamento prie Žemės ūkio ministerijos 1999-03-30 rašto Nr. 1300/3-158 "Dėl asmeninio ūkio žemės sklypų privatizavimo bei nuomos dokumentų rengimo" 14p., pil. J. Pačešiūnui ir pil. J. Raudonikienei UAB "Panevėžio

hidroprojektas" sudarė po dvi žemės tvarkymo bylas, o pil. B.Naudžienei - tris.

Nustatyta, kad, nevykdant Lietuvos Respublikos žemės ir miškų ūkio ministerijos 1998-04-23 įsakymu Nr.207 patvirtintos Žemės reformos žemėtvarkos projektų kaimo vietovėje rengimo metodikos 86 p., pil. P.Kaziūno sklypo Nr.61 Gaižiūnų kaime ribos nepažymėtos kadastro žemėlapyje, o pil. J.Braškos abu sklypai pažymėti klaidingomis ribomis. Pažeidžiant minėtos metodikos 81.1 p., kai kuriose žemės tvarkymo bylose nėra rajono žemėtvarkos skyriaus pažymų apie nuosavybės teisę ir giminystės ryšį patvirtinančius dokumentus. Pažeidžiant Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999-11-11 nutarimu Nr.1274 patvirtintos Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo Įgyvendinimo tvarkos 114p., sprendimuose dėl nuosavybės teisių atkūrimo nenurodomas plotas, į kurį anksčiau buvo atkurta nuosavybės teisė pagal Lietuvos Respublikos Įstatymą "Dėl piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atstatymo tvarkos ir sąlygų" (J.Raudonikienei, J.Pačešiūnui, B.Naudžienei).

Biržų rajono žemėtvarkos skyriuje nustatyti atvejai, kai, atkuriant nuosavybės teises į žemę, neprisilaikoma Žemės reformos įstatymo (1997-07-02 Nr. VIII-370 redakcija) 10 str. nustatyto eiliškumo.

Panevėžio apskrities viršininkas 1999-11-30 įsakymo Nr.1327Ž "Dėl žemės reformos žemėtvarkos projekto patvirtinimo Biržų rajono Vabalninko seniūnijos Mieliūnų kadastrinėje vietovėje" 3p. ir 2000-03-30 įsakymo Nr.491Ž "Dėl žemės reformos žemėtvarkos projekto

patvirtinimo Biržų rajono Pabiržės seniūnijos Pabiržės kadastrinėje vietovėje" 3.1p. įsakė Biržų rajono žemėtvarkos skyriui, paženklinus suprojektuotus žemės sklypus vietoje, per tris mėnesius parengti žemės nuosavybės įteisinimo dokumentus, tačiau Mieliūnų kadastrinėje vietovėje nuosavybės įteisinimo dokumentus 8 atvejais arba 44% (8/18), o Pabiržės kadastrinėje vietovėje - 6 atvejais arba 23% (6/26) nuo patikrintųjų, nuosavybės teisės dokumentus skyrius parengė pavėluotai.

Pažeidžiant Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998-04-01 nutarimu Nr.385 patvirtintos Žemės reformos žemėtvarkos projektų rengimo tvarkos 27p., sprendimai dėl nuosavybės teisių atkūrimo ilgiau kaip vieną mėnesį nuo jų priėmimo dienos neišduodami (neišsiunčiami) piliečiams.

Lietuvos Respublikos finansų ministro 1995-06-29 įsakymu Nr.72 bei 2000-12-29 įsakymu Nr.352 "Dėl Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių biudžetų pajamų ir išlaidų klasifikacijos patvirtinimo" žemėtvarkos projektai priskirtini ilgalaikiam nematerialiajam turtui. Pažeidžiant 1992-06-18 Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos pagrindų įstatymo Nr.I-2654 (1998-07-31 įstatymo Nr.VII-842 redakcija) 16 str. bei 2001-03-16 Finansų ministro įsakymu Nr.70 patvirtintos Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos tvarkos 16.3.p., Biržų rajono žemėtvarkos skyrius žemėtvarkos projektinės dokumentacijos nepriskyrė ilgalaikiam nematerialiajam turtui, jos neapskaitė vertine išraiška, o šiai dokumentacijai paruošti panaudotas valstybės biudžeto lėšas nurašė į išlaidas.

Pažeidžiant Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos 1998-11-03 įsakymu Nr. 231 patvirtintos Valstybinio žemės kadastro suvestinių duomenų parengimo metodikos 18p., skyrius neveda apskaitos ir gyventojų biurams neteikia duomenų apie žemės naudojimą.

Panevėžio rajonas

Patikrinus Panevėžio apskrities viršininko administracijos Žemės tvarkymo departamento Panevėžio rajono žemėtvarkos skyriuje žemės fondo apskaitos ir žemės reformos eigą, nustatyta, kad, pažeidžiant 1992-06-18 Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos pagrindų įstatymo Nr.I-2654 (1998-07-31 įstatymo Nr.VIII-842 redakcija) 16 str. ir 2001-03-16 Finansų ministro įsakymu Nr.70 patvirtintos Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos tvarkos 16.3.p., Panevėžio rajono žemėtvarkos skyrius žemėtvarkos projektinės dokumentacijos nepriskyrė ilgalaikiam nematerialiam turtui ir jos neapskaitė vertine išraiška, nes Lietuvos Respublikos finansų ministro 1995-06-29 įsakymu Nr.72 bei 2000-12-29 įsakymu Nr.352 "Dėl Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių biudžetų pajamų ir išlaidų klasifikacijos patvirtinimo" žemėtvarkos projektai priskirtini ilgalaikiam nematerialiajam turtui.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998-01-22 nutarimu Nr.85 (1999-01-20 nutarimo Nr.68 redakcija) patvirtintų Nekilnojamojo turto registro nuostatų 99.1.2.p., Panevėžio apskrities viršininko administracijos žemės tvarkymo departamento ir Panevėžio žemėtvarkos skyriaus specialistams pagrindinėms funkcijoms vykdyti skiriamos papildomos lėšos už dokumentų ir duomenų parengimą žemės sklypams registruoti. Panevėžio rajono žemėtvarkos skyrius paliktas už žemės sklypų registraciją lėšas 3792,07Lt panaudojo ne pagal nustatytą tvarką. Žemėtvarkos skyrius šias lėšas naudojo pagal Panevėžio apskrities viršininko T.Joso patvirtintą sąmatą. Apskrities viršininkas T.Josas, prieštaraudamas savo 2000-02-09 įsakymui Nr.173ž, Panevėžio rajono žemėtvarkos skyriuje paliktoms pavedimų lėšoms už žemės sklypų registravimą patvirtino specialiųjų lėšų sąmatą, kaip lėšoms, gautoms iš Įstaigos ūkinės veiklos. Be to, tvirtinant išlaidų sąmatą lėšoms už žemės teisinę registraciją, nebuvo atsižvelgta į 2000-07-11 Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymo Nr.VIII-1821 5str. 1d. 7p. nuostatą - užtikrinti asignavimų naudojimo efektyvumą.

Pažeidžiant Lietuvos Respublikos žemės nuomos įstatymo 1998-03-24 pakeitimo įstatymo Nr.VIII-679 4 str. ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999-03-09 nutarimu Nr.260 patvirtintos Naudojamų valstybinės žemės sklypų pardavimo ir nuomos ne žemės ūkio paskirčiai (veiklai) tvarkos 29 ir 30 p., 2000 metais Panevėžio rajone, nesudarant sutarčių, įvairiems juridiniams asmenims buvo išnuomota 805,33 ha valstybinės ne žemės ūkio paskirties žemės.

Išvada: Panevėžio apskrities viršininko administracijos Biržų ir Panevėžio rajonų žemėtvarkos skyriai nepakankamai kontroliuoja žemės reformos projektų rengimo eigą ir parengtų projektų atitikimą norminiams aktams.

ŠIAULIŲ APSKRITIS

Kelmės rajonas

Nustatyta, kad Kelmės rajone Šiaulių apskrities viršininkas 2000-10-25 sprendimu Nr.54-13114 Valerijai Zakarauskienei atstatė nuosavybės teises į 2,70 ha žemės, iš jų 0,5 ha natūra ir 3,37 ha (2768 Lt vertės), suteikiant lygiavertį sklypą. Pažeidžiant 1997 09 29 Lietuvos

Respublikos Vyriausybės nutarimu Nr.1057, patvirtintos Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo įgyvendinimo tvarkos, 120 punkto reikalavimą- priėmus sprendimą dėl nuosavybės teisių atkūrimo, žemės sklypas ne vėliau kaip per tris mėnesius nuo apskrities viršininko sprendimo priėmimo turi būti įregistruotas Nekilnojamojo turto registre. Tikrinimo metu tai dar nebuvo atlikta, kadangi byla tebetikslinama dėl klaidingai apskaičiuotos žemės kainos.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Žemėtvarkos ir teisės departamento prie Žemės ūkio ministerijos 2000-06-15 raštu Nr. 1302-302, piliečiai, kurie savo pageidavimu keičia nuosavybės teisių atkūrimo būdą, privalo grąžinti lėšas už anksčiau atliktus žemės reformos apmokėtus iš valstybės biudžeto. Šios lėšos turi būti grąžinamos į žemėtvarkos skyriaus sąskaitą ir panaudojamos žemės reformos darbų apmokėjimui. Kelmės rajono žemėtvarkos skyriaus vyr. finansininkė Alvyra Jankauskienė nesivadovavo tuo metu galiojusiais teisės aktais: 1992-07-20 Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu Nr.565 patvirtintais žemės reformos fondo nuostatais bei 1999-02-10 Žemėtvarkos ir teisės departamento direktoriaus įsakymu Nr.4 patvirtintu žemės reformos darbų, finansuojamų iš valstybės biudžeto lėšų, skirtų žemės reformai sąrašu; ir 5032 Lt grąžintų lėšų panaudojo ne pagal paskirtį, t.y. pirkė popierių, rašalą spausdintuvams.

Išvada: Šiaulių apskrities viršininko administracijos Kelmės rajono žemėtvarkos skyrius nepatenkinamai kontroliuoja žemės reformos žemėtvarkos projektų rengimo eigą ir parengtų projektų atitikimą norminiams aktams.

Radviliškio rajonas

Radviliškio rajone nustatyta, kad pažeisdama 1998-04-03 Žemės ir miškų ūkio ministerijos įsakymu Nr.207 parvirtintos žemės reformos žemėtvarkos projektų kaimo vietovėje rengimo metodikos 79 punkto reikalavimus, R. Dičiūno žemėtvarkos projektavimo įmonė suprojektavo ir suformavo piliečiui J. Šliogerii žemės sklypų dvi bylas.

Pažeisdamas LRV nutarimo Nr. 1057 "Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo įgyvendinimo tvarkos" 115 punktą, Šiaulių apskrities viršininkas Z. Stundžia 2000-03-01 pasirašė du sprendimus Nr. 71-8927 -1074 ir Nr. 71-9851-10728 dėl nuosavybės teisių atkūrimo kaimo vietovėje J. Šliogerii. Minėtuose apskrities viršininko sprendimuose yra klaidų: neteisingai įrašyta buvusio savininko vardas, buvusio ir esamo kaimo pavadinimas.

Pažeidžiant 1995-12-29 LRV nutarimo Nr.1640 "Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1992 m. gegužės 12 d. nutarimo Nr. 343 "Dėl specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų patvirtinimo" dalinio pakeitimo" 3,4 punktų reikalavimus nenustatytos savivaldybės keliams sanitarinės apsaugos zonos. Pil. J. Šliogerio sklypui nurodytos sanitarinės zonos prie savivaldybės kelio.

VI Valstybinio žemėtvarkos instituto inžinierė D. Brazienė piliečio A.Briliaus valdai neteisingai nustatė II sudėtingumo kategoriją, ir vienam ženklinimo ribos kilometrui teko 4

posūkio taškai .Kad sklypas yra 1 - mo sudėtingumo kategorijos nustatė Radviliškio rajono

žemėtvarkos skyriaus darbuotoja R. Mikalauskiene, atlikusi patikrinimą Voskonių kadastrinėje vietovėje ir nustatė ,kad iš biudžeto permokėta 28 Lt.

Išvada: Šiaulių apskrities viršininko administracijos Radviliškio rajono žemėtvarkos skyrius nepatenkinamai kontroliuoja žemės reformos žemėtvarkos projektų rengimo eigą ir parengtų projektų atitikimą norminiams aktams.

TAURAGĖS APSKRITIS

Jurbarko rajonas

Jurbarko rajono žemėtvarkos skyriuje 2001-01-01 būklėje pirmo etapo žemės reformos žemėtvarkos projektai parengti ir patvirtinti visose 30 kadastrinių vietovių.

Patikrinus Paskynų kadastrinės vietovės žemės reformos žemėtvarkos projekto atitikimą teisės aktams nustatyta, kad pažeidžiant 1997-07-01 Lietuvos Respublikos Piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamą turtą atkūrimo įstatymo Nr. VIII-359 18 str. 1 p. ir nesivadovaujant Tauragės apskrities viršininko pavaduotojo M. Maco 1998-12-28 įsakymo Nr. 1931 2 ir 3 punktų reikalavimais, Jurbarko žemėtvarkos skyrius 110 pretendentų pavėluotai parengė šioje kadastrinėje vietovėje nuosavybės teisių į žemę atkūrimo dokumentus. Tai yra sklypai nebuvo laiku paženklininti 6 pirmos grupės, 22 ketvirtos grupės, 51 septintos grupės, 31 dešimos grupės pretendentams ir nustatytais terminais nebuvo parengti nuosavybės teises atkuriantys dokumentai.

Tauragės apskrities viršininko S. Aužbiko 1999-03-30 įsakymu Nr. 374 patvirtintų apskrities Žemės tvarkymo departamento rajonų žemėtvarkos skyrių nuostatų 43 punktas., nustatantis, kad skyriai vykdo žemes naudojimo kontrolę, Jurbarko rajone nebuvo vykdomas.

Tauragės rajonas

Atlikus Tauragės apskrities viršininko administracijos žemės tvarkymo departamento Tauragės rajono žemėtvarkos skyriuje žemės fondo valstybinės apskaitos ir žemės reformos eigos vertinimą nustatyta, kad pažeidžiant Lietuvos Respublikos žemės reformos įstatymo 21 str. ir 1998-04-01 Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu Nr. 385 "Dėl žemės reformos vykdymo kaimo vietovėje" patvirtintos "Žemės reformos vykdymo kaimo vietovėje tvarkos" 4 punktą bei "Žemės reformos žemėtvarkos projektų rengimo tvarkos" 23 punktą, Tauragės rajono kadastrinėse vietovėse nesilaikoma žemės sklypų paženklinimo tvarkos.

Tikrinant E. Armonaitės prašymą dėl žemės grąžinimo jos motinai B. Armonienei nustatyta, kad 1993-03-30 Tauragės rajono Žygaičių apylinkės tarybos sprendimas Nr. 1-13/2 "Dėl asmeninio

ūkio žemės skyrimo" priimtas, pažeidžiant tuo metu galiojusio 1990-10-11 Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo Nr. 308 "Dėl žemės asmeniniam ūkiui suteikimo, įforminimo ir apskaitos tvarkos" 1 punktą, nesant A. Švytoriienės pageidavimo. Žemės sklypo asmeniniam ūkiui paženklinimo ir sklypo matavimo aktai A. Švytorienei nesurašyti, t. y. dokumentų, patvirtinančių, kad A. Švytorienei teisėtai suteiktas 3 ha asmeninio ūkio žemės

sklupas, nėra.

Pagal 1998-04-01 Lietuvos Respublikos Vyriausybei nutarimu Nr. 385 patvirtintą "Žemės reformos vykdymo kaimo vietovėje tvarką", rajonų žemėtvarkos skyrių darbuotojai turėjo patikrinti, ar nepažeisti įstatymai ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimai, suteikiant asmeninio ūkio žemę, nustatyti, kurie piliečiai nenaudoja jiems suteiktos asmeninio ūkio žemės pagal paskirtį (yra išvykę gyventi į kitą vietovę ir jų leidimu žeme naudojasi kiti asmenys arba ši žemė apleista ir nedirbama). Pagal Stokaičių kaimo gyventojų parodymus A. Švytorienė kaime 1993 metais jau nebegyveno, ūkiniai pastatai naudojimui netinkami, žemė nedirbama. Kadangi A. Švytorienė (gim. 1933 m.) tik 1998 m. rugsėjo 17 d. išsiregistravo iš Žygaičių seniūnijos, Stokaičių kaimo, komisija netikrino, ar asmeninio ūkio žemė A. Švytorienei buvo suteikta teisėtai, ar ji buvo naudojama. Dėl šios priežasties A. Švytorienė nebuvo įtraukta į Tauragės apskrities viršininko 1998-06-18 įsakymu Nr. 898 patvirtintus sąrašus. Į sąrašus ji įtraukta 2000-07-24 Tauragės apskrities viršininko įsakymu Nr. 1421 "Dėl gyventojams asmeninio ūkio ir tarnybinių dalų suteikimo bei naudojimo teisėtumo patikslinimo Tauragės rajone". Pagal "Žemės reformos vykdymo kaimo vietovėje tvarkos" 12 p. (LR Vyriausybės nutarimas Nr. 385), rengiant asmeniniam ūkiui skirtoje teritorijoje žemės reformos žemėtvarkos projektą, asmeninio ūkio žemės sklypai šioje teritorijoje, sąraše nurodytiems piliečiams, neprojektuojami. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos žemės reformos įstatymo 15 str. 8 punktu, asmeninio ūkio sklypas buvusios savininkės O. Gečienės žemėje A. Švytorienei neprojektuotinas, įstatymo 10 str. 7 p. netaikintinas.

Tvirtinant Žygaičių kadastrinės vietovės žemės reformos žemėtvarkos projekto II-ąjį etapą, reikia atsižvelgti į tai, kad B. Armonienės prašymas suteikti sklypą buvusios savininkės O. Gečienės žemėje tenkinamas pirmąją eilę (LRV nutarimu Nr.385 patvirtintos "Žemės reformos vykdymo kaimo vietovėje tvarkos" 5 p.), nei A. Švytorienės.

Išvada: Tauragės apskrities viršininko administracijos Jurbarko ir Tauragės rajonų žemėtvarkos skyriai nepatenkinamai kontroliuoja žemės reformos žemėtvarkos projektų rengimo eigą ir parengtų projektų atitikimą norminiams aktams.

UTENOS APSKRITIS

Anykščių rajonas

1999 metais Anykščių žemėtvarkos skyriuje vidutiniškai dirbo 49 darbuotojai (vidutinis etatų skaičius-43,3), darbo užmokesčio faktinės išlaidos-474,70 tūkst. Lt. Kartu su soc. draudimo priskaitymais (141,3 tūkst. Lt) faktinės išlaidos darbuotojų darbo užmokesčiui sudaro 87 proc. visų 1999 metų išlaidų. Vidutiniškai vienas darbuotojas (etatinis vienetą) per mėnesį uždirbo 914 Lt (priskaičiuota suma). 2000 metais skyriuje vidutiniškai dirbo 41 darbuotojas (vidutinis etatų skaičius-39,6), darbo užmokesčio faktinės išlaidos-364, 0 tūkst. Lt. Kartu su soc. draudimo priskaitymais (110,9 tūkst. Lt) sudarė 91 proc. visų 2000 metų išlaidų. Vidutiniškai vienas darbuotojas (etatinis vienetą) per mėnesį uždirbo 766 Lt (priskaičiuota suma). Etatų skaičius ir darbo užmokesčio fondas 2000 metais buvo mažinamas, trečdaliu sumažinus žemės reformos darbų (tais pačiais metais) finansavimą. Tačiau nepasikeitė skyriaus funkcijos, darbų apimtis, sprendžiamų problemų apimtis. Žemės reformos darbų (kadastrinių vietovių žemėtvarkos projektų rengimas) rangovai pajėgūs atlikti trečdaliu didesnes darbų apimtis, tačiau dėl nepakankamo finansavimo priversti mažinti savo darbuotojų skaičių, arba

fiksuoti darbų prastovas. Žemės reformos darbų efektyvumą mažina teisės aktais įtvirtintas terminų dokumentams nuosavybės teisei patvirtinti pateikimo pratęsimas kiekvienais metais (paskutinis terminas-2001 12 31), nes negalima galutinai ir kompleksiškai spręsti žemės reformos darbų., piliečių valios keitimas dėl nuosavybės teisių atstatymo būdo, kurį sąlygoja labai ilgas laikotarpis, per kurį išmokamos kompensacijos už turėtą žemę mišką, vandens telkinius

Išvada. Žemės reformos programa 2000 metais (lyginant su 1999 metais) vykdoma neefektyviai, toks pat neefektyvus programos vykdymas suplanuotas artimiausiems metams, nes trūksta biudžeto lėšų žemės reformos vykdymui.

Zarasų rajonas

Zarasų rajone atkurti nuosavybės teises į 77504 ha prašymus pateikė 11268 piliečiai. Iki 2001-01-01 priimta 9459 sprendimai, iš jų 6745 sprendimai (43950 ha plotui) grąžinti ir perduoti nuosavybėn neatlygintinai ir 2714 sprendimų (19658 ha plotui) valstybės išperkamai žemei. 2001-01-01 liko nepatenkinta prašymų 13896 ha plotui, arba 17,9 % viso numatyto atkurti nuosavybę ploto. Santykinai mažiausia neišspręstų prašymų liko Imbrado seniūnijoje, tai 499 ha plotui arba 7,3 %, daugiausia Suvieko seniūnijoje 1685 ha plotui, arba 23,2 %. 2001 01 01 buvo patenkinti 9459 prašymai, tai 83,9 % pateiktų prašymų atkurti nuosavybę. Iš likusių neišspręstų prašymų į 13896 ha trūksta nuosavybės teises patvirtinančių bei giminystės ryšį įrodančių

dokumentų į 4105 ha. 2000 metų pabaigoje žemės reformos darbų eiga sulėtėjo dėl sumažėjusio finansavimo.

Zarasų rajono žemėtvarkos skyrius iki 2001-01-01 gavo 2073 išvadas dėl 8635 ha, išdavė 3077 išvadas dėl 12479 ha dėl žemės persikėlimo į kitas vietas.

Zarasų rajono žemėtvarkos skyriuje buvo atrankos būdu patikrinta, kaip laikomasi Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997-09-29 nutarimo Nr.1057 „Dėl Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą įstatymo įgyvendinimo tvarkos ir sąlygų“ numatytų terminų, atkuriant piliečiams nuosavybės teises į turėtą žemę gražinant natūra, perduodant neatlygintinai lygiavertį sklypą ar išmokant kompensacijas už valstybės išperkamą žemę.

Pasirinktinai patikrinus po 6 žemės tvarkymo bylas Padustėlio ir Vensavų kadastrinėse vietovėse, nustatyta, kad bylos parengtos tvarkingai, gražinamų natūra žemės sklypų planai pasirašyti rengusio planą specialisto ir grupės vadovo, suderinti su reikiamomis institucijomis.

Tikrinimo metu nustatyta, kad Padustėlio kadastrinės vietovės pilietei Adelei Ubeikaitei atkuriant nuosavybės teises į 2,11 ha žemės Padustėlio kaime, pažeidžiant Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997 09 29 nutarimo Nr.1057 „Dėl Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo įgyvendinimo tvarkos ir sąlygų“ 111 punkto reikalavimus, kuriame sakoma, kad sprendimai priimami ne vėliau kaip per 6 mėnesius nuo nuosavybės teisės patvirtinančių dokumentų pateikimo, sprendimas buvo priimtas po 9 mėnesių nuo nuosavybės teisės patvirtinančių dokumentų pateikimo. Pažyma dėl nuosavybės teisės patvirtinančių dokumentų pasirašyta 1998 spalio 26 d., sprendimas dėl nuosavybės teisių atkūrimo kaimo vietovėje pilietei Adelei Ubeikaitei pasirašytas 1999 rugpjūčio 5 d. (6, 7 priedas). Atkuriant nuosavybės teises Adelei Ubeikaitei, taip pat pažeistas

aukščiau minėto nutarimo 119 punktas, kuriame sakoma, kad sprendimą dėl nuosavybės teisių atkūrimo ne vėliau kaip per 30 dienų institucija įteikia arba išsiunčia suinteresuotam asmeniui. 1999 rugpjūčio 5 d. pasirašytas sprendimas iki 2001 06 01 dar buvo neįteiktas ir neišsiųstas suinteresuotam asmeniui, tai yra pilietei Adelei Ubeikaitei .

Žemėtvarkos skyriaus vedėjas P. Marcinkevičius nepavedė nei vienam skyriaus darbuotojui kontroliuoti minėtų terminų laikymosi, todėl atsakomybė už terminų nesilaikymą tenka Zarasų rajono žemėtvarkos skyriaus vedėjui P. Marcinkevičiui.

Išvada: Utenos apskrities viršininko administracijos Zarasų rajono žemėtvarkos skyrius, vykdamas žemės reformos darbus, ne visuomet laikėsi norminiais aktais nustatytų dokumentų rengimo bei suinteresuotiems asmenims išsiuntimo terminų.

VILNIAUS APSKRITIS

Trakų rajonas

Trakų rajone 2000 metais kompensacijoms už valstybės išperkamą žemę, mišką ir vandens telkinius piliečiams išmokėta 13256,00 Lt. Gruodžio mėnesio pabaigoje neišmokėtų lėšų likutis buvo 26253,03 Lt, t.y. nepanaudotos lėšos, kurių negavo piliečiai. Šiomis lėšomis buvo galima atsiskaityti su piliečiais už 20 - 21 ha valstybės išperkamų žemės naudmenų. Trakų rajono žemėtvarkos skyrius nepakankamai skyrė dėmesio, prašančių kompensacijos už žemę, piliečių eilių sutvarkymui ir priežiūrai pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 04 26 nutarimo Nr.464 "Dėl piliečių kuriems kompensuojama pinigais už valstybės išperkamą žemę, mišką ir vandens telkinius, sąrašų sudarymo ir kompensacijos mokėjimo tvarkos".

Žemės reformos pagrindinis tikslas yra atkurti nuosavybės teises į turėtą iki 1940 07 22 žemę arba kitais būdais žemę privatizuoti pagal dabar galiojančius įstatymus. Žemės reformos eigos vertinimo pagrindinis kriterijus yra privačios žemės plotų santykis su rajono bendru plotu. Trakų rajono bendras plotas - 120788.70 ha, privatizuotos žemės bendras plotas pagal Žemės fondo 2001 01 01 ataskaitą- 26537.49 ha, t.y. 21.97 proc. bendro rajono ploto.

Akmenos kaimo žemės reformos žemėtvarkos projektas buvo rengiamas 200.30 ha žemės plote. Suprojektuoti 2 žemės sklypai 22.34 ha bendro ploto grąžinti savininkams natūra (1-ma eiliškumo grupė), 6 žemės sklypai 16.67 ha bendro ploto perduodant nuosavybėn neatlygintinai arba parduodant kaip faktiškai naudojamą asmeninio ūkio žemę (7-ta eiliškumo grupė), 1-as žemės sklypas 4.39 ha perduoti nuosavybėn neatlygintinai kaip gyvenantiems toje seniūnijoje kur yra perduodamas žemės sklypas už valstybės išperkamą žemę (8-ta eiliškumo grupė), 1-as žemės sklypas 2.75 ha perduoti nuosavybėn neatlygintinai už valstybės išperkamą žemę piliečiams gyvenantiems kitose vietovėse (9-ta eiliškumo grupė). Žemės reformos žemėtvarkos projektų rengimo metodikos 5 priede nurodyta , kad iš viso žemės sklypai suprojektuoti 46.15 ha plote. Tos pačios metodikos projektavimo darbų įvykdymo aktuose nurodytas suprojektuotų žemės sklypų bendras plotas 68.45 ha, t.y. 8-toje eiliškumo grupėje įrašyti 2 asmenys, kuriems suprojektuotas žemės plotas- 20.89 ha, 9-toje eiliškumo grupėje įrašyti 2 asmenys - suprojektuotas žemės plotas -8.55 ha. Nepaaiškinta (projekte) kodėl, neįrašytiems eilėje, 8 ir 9 eiliškumo grupių dviems piliečiams papildomai buvo

suprojektuoti 22.30 ha bendro ploto žemės sklypai gamtiniu požiūriu vertingoje teritorijoje. Projektavimo darbų priėmimo aktai nepasirašyti nei vykdytojo, nei rajono žemėtvarkos skyriaus atstovo. Projekto byloje nėra duomenų apie piliečių, išigyjančių žemę, mišką ir vandens telkinius, bendrųjų eilių sudarymą Akmenos kadastro vietovėje pagal Žemės reformos įstatymo 10 straipsnį.

Raudonės 1 kaimo žemės reformos žemėtvarkos projektas buvo rengiamas 312.00 ha plote. Komisija susidedanti iš Trakų rajono žemėtvarkos skyriaus vedėjo A.Podrezo, vyresn. specialistės Trakų seniūnijoje A.Bagdzevičienės, VI Valstybinio žemėtvarkos instituto Vilniaus žemėtvarkos skyriaus inž. A.Pilvelio sudarė žemės, miško sklypų ir vandens telkinių perdavimo neatlygintinai nuosavybėn Raudonės 1 kaime eilę. Sudarytoje eilėje nėra nei vieno piliečio kuriam nuosavybės teisės į žemę būtų atkuriamos natūra. Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo 4 straipsnio 4 dalyje nurodyta, kad žemė gražinama natūra nedelsiant. Projekto dokumentuose nėra pagrindimo kokios aplinkybės lėmė, kad skubiau buvo sprendžiamas žemės nuosavybės teisių atkūrimas Raudonės 1 kaime piliečiams esantiems 8-oje, 9-oje, 10-oje eilėje, negu kitose vietovėse turintiems teisę susigrąžinti žemę pirmoje eilėje (natūra). Minėtoji pretendentų į žemę eilė sudaryta atskirai Raudonės 1 kaimui ir nėra paaiškinta ar kiti Akmenos kadastro vietovėje pageidaujantys įsigyti žemę piliečiai esantys 1-8 eilėje apie laisvus žemės plotus esančius vertingoje gamtinėje aplinkoje žinojo ir jų atsisakė.

Parengus kai kurių kaimų atskirus žemės reformos žemėtvarkos projektus, bendras projektas buvo rengiamas likusioje kadastro vietovės dalyje - 3684 ha plote. Akmenos kadastro vietovės bendras plotas- 5467,7 ha.

Akmenos kadastro vietovės žemės reformos žemėtvarkos projekto dokumentų byloje rasti piliečių, išigyjančių žemę, mišką ir vandens telkinius eiliškumo sąrašai:

Trakų žemėtvarkos skyriaus Akmenos kadastro vietovėje gražinamos natūra žemės, miško ir asmeninio ūkio perkamos bei nuomojamos žemės eiliškumo sąraše įrašytos 97 piliečių pavardės, iš jų 55 piliečiai įrašyti 1-oje eilėje ir 42 piliečiai- 7-oje eilėje.

Trakų rajono žemėtvarkos skyrius išvadų dėl žemės, miško, vandens telkinių perdavimo neatlygintinai nuosavybėn eiliškumo Akmenos kadastrinės vietovės sąrašę įrašė 104

piliečių pavardes neprisilaikant Žemės reformos įstatymo (toliau "įstatyme") 10 straipsnyje nustatytos eilių sudarymo tvarkos.

Vilniaus apskrities viršininko 2000 05 23 įsakymu Nr. 1727-79 "Dėl piliečių, pateikusių prašymus po žemės reformos žemėtvarkos projekto parengiamųjų darbų pabaigos, patvirtinimo Trakų rajone" Trakų seniūnijoje 77 piliečių pavardžių sąrašas sudarytas neprisilaikant įstatyme nustatyto eiliškumo .

Vilniaus apskrities viršininko 2000 07 14 įsakymu Nr. 2390-79 "Dėl piliečių, pateikusių prašymus po žemės reformos žemėtvarkos projekto parengiamųjų darbų pabaigos,

patvirtinimo Trakų rajone". Prie įsakymo pridėtas 378 piliečių pavardžių sąrašas sudarytas neprisilaikant Įstatyme nustatyto eiliškumo.

Akmenos kadastro vietovėje vykdant žemės reformą neprisilaikyta Lietuvos Respublikos žemės reformos įstatymo 10-tame straipsnyje nurodytos, piliečių, išigyjančių žemę, mišką ir vandens telkinius, eilių sudarymo tvarkos. Piliečių prašymų išigyti žemę, neįrašymas į tęstinius eilių sąrašus arba tokių eilių sąrašų parengimas neprisilaikant įstatymo, arba visiškai tokių eilių nesudarymas, sudaro sąlygas, žemės reformą vykdančioms asmenims, pažeidinėti teisėtus piliečių interesus.

Aukštadvario kadastro vietovė - bendras plotas 6970.0 ha. Iki žemės reformos žemėtvarkos projekto rengimo pagrindinėje Aukštadvario kadastro vietovės teritorijoje buvo rengiami atskirų kaimų žemės reformos žemėtvarkos projektai, iš jų Katilių ir Peteriškių kaimų žemės reformos žemėtvarkos projektas buvo rengiamas pagal Vilniaus apskrities viršininko įsakymą 1998 11 10 Nr. 3257-79 "Dėl žemės reformos žemėtvarkos projektų rengimo Trakų rajone". Piliečių, išigyjančių žemę, mišką ir vandens telkinius, eilė, kurią sudarė projekto autorė R. Juočienė ir rajono žemėtvarkos specialistė Aukštadvario seniūnijoje sudaryta neprisilaikant Lietuvos Respublikos žemės reformos įstatymo 10 straipsnio reikalavimų, t.y. įstatyme nurodyto eiliškumo. Be to daugumoje sąrašuose įrašyti piliečiai yra 8 arba 10 eiliškumo grupės, toks Aukštadvario kadastro vietovės dalies (kaimų projektų) parinkimas rengti žemės reformos žemėtvarkos projektus neatitinka Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo 4 straipsnio 4 dalies nuostatos, kad žemė natūra grąžinama nedelsiant. Iš eilės įrašytų 40-ties pretendentų tik 1-ai pilietei (Stasei Daudienei) žemė grąžinama natūra. Kaimų projektų teritorijos parinktos neprisilaikant aukščiau minėto įstatymo 4 straipsnio 4 dalies reikalavimų.

Aukštadvario kadastrinės vietovės pagrindinio ploto žemės reformos žemėtvarkos projektas buvo rengiamas 1999 12 20 Vilniaus apskrities viršininko įsakymu Nr. 3879-79 "Dėl žemės reformos žemėtvarkos projektų rengimo Trakų rajone" 5908.0 ha plote. Piliečių, išigyjančių žemę, mišką ir vandens telkinius, eilė sudaryta 2000 02 10, t.y. prieš pradėdant pagrindinės teritorijos žemės reformos žemėtvarkos projektą. Anksčiau parengtuose kaimų projektuose iš viso

1062.0 hektarų plote žemės valdos buvo projektuojamos nesudarius vieningos, visoje kadastro

vietovėje, piliečių pageidaujančių išigyti žemę eilės. 2000 02 10 sudarytoje eilėje įrašyta: 1-oje eiliškumo grupėje - 67 piliečiai, 3-oje eiliškumo grupėje - 2 piliečiai, 4-oje eiliškumo grupėje 19 piliečių, 7-oje eiliškumo grupėje - 125 piliečiai, 8-oje eiliškumo grupėje - 15 piliečių, 9-oje eiliškumo grupėje - 6 piliečiai, 10-oje eiliškumo grupėje - 66 piliečiai. Aukštadvario kadastro vietovės teritorijoje 2000 metais rengiamo žemės reformos žemėtvarkos projekto, piliečių padavusių pirminius prašymus, bet neapsisprendusių ir nepateikusių reikiamų dokumentų sąrašė įrašyta 151 piliečių pavardės. Šie piliečiai į Aukštadvario kadastrinėje vietovėje pageidaujančiųjų išigyti žemę bendrąją eilę neįtraukti žemės reformos žemėtvarkos projekto sudarymo paruošiamųjų

darbų metu, tuo yra neprisilaikyta Lietuvos Respublikos žemės reformos Įstatymo 10 straipsnio reikalavimų. Iš viso Aukštadvario kadastrinėje vietovėje išigyti žemės pageidauja

451 pilietis.

Aukštadvario kadastrinės vietovės žemės reformos žemėtvarkos projekte, patvirtintame Vilniaus apskrities viršininko 2000 09 22 įsakymu Nr. 3240-79 "Dėl žemės reformos žemėtvarkos projekto patvirtinimo Trakų rajone" buvo suformuotos žemėnaudos: sugrąžinti natūra - 47 žemėnaudos 87-uose sklypuose 73 piliečiams, suteikti (perduoti) neatlygintinai-216 sklypų 153 piliečiams, pirkti iš valstybės 26 sklypai 22 piliečiams, be to išsinuomoti iš valstybės suformuoti 33 sklypai 29 piliečiams. Iš viso įsigyti žemės nuosavybės teisėmis sklypai suformuoti 248 piliečiams ir 29 piliečiams - žemės nuomai.

Aukštadvario kadastrinėje vietovėje nesudaryta, įstatyme numatyta, vieninga piliečių, įsigyjančių žemę, mišką ir vandens telkinius eilė, todėl šios kadastro vietovės žemės reformos žemėtvarkos projekte nėra informacijos apie piliečių prašymų, įsigyti žemę, tenkinimo pagrįstumą.

Bijūnų kadastro vietovė - kodas 7920, bendras plotas - 8413.9 ha. Iki žemės reformos žemėtvarkos projekto rengimo pradžios pagrindinėje kadastro vietovės teritorijoje buvo rengiami kaimų projektai 2029,14 ha plote. Neciūnų kaimo žemės reformos žemėtvarkos projekto byloje įdėtame piliečių Įsigyjančių žemėvaldas eiliškumo sąraše daugumoje įtraukti 9 ir 10 eilėms priklausantys pretendentai (į žemę). Čekelių ir Būdos kaimų žemės reformos žemėtvarkos projektuose dokumentų apie piliečių įsigyjančių žemėvaldas eilių sudarymą - nerasta. Bijūnų kadastro vietovės pagrindinės dalies žemės reformos žemėtvarkos projekte piliečių, įsigyjančių žemę, mišką ir vandens telkinius, eilėje įrašyti 172 piliečiai. Piliečių, pageidaujančių atkurti nuosavybės teises į žemę, tačiau neturinčių visų nuosavybės teises įrodančių dokumentų sąraše įrašyti 99 piliečiai. Bijūnų kadastro vietovės teritorijoje piliečių, įsigyjančių žemę, mišką ir vandens telkinius, vieninga eilė taip, kaip nustatyta Lietuvos Respublikos žemės reformos Įstatymo 10 straipsnyje nesudaryta.

I.Stankevičienės individualios įmonės Bijūnų kadastro vietovės žemės reformos žemėtvarkos projektas atliktas neprisilaikant žemėtvarkos projektams keliamų techninių reikalavimų.Čižiūnų kadastro vietovė bendras plotas 5620,10 ha. Iki žemės reformos žemėtvarkos projekto sudarymo pagrindinėje Čižiūnų kadastro vietovės teritorijoje buvo rengiami kaimų projektai. Krunio kaimo - 59.00 ha, Juražerio, Sausoraičio, Raudonakio kaimų - 101,73 ha ir Semeliškių Būdos kaimo - 115,25 ha. Iš viso - 275,98 ha. Čižiūnų kadastro vietovės pagrindinės teritorijos, kurioje buvo parengtas žemės reformos žemėtvarkos projektas, plotas - 5436,00 ha. Pagrindinės kadastro vietovės dalies žemės reformos žemėtvarkos projekto ploto -5436,00 ha ir kaimų projektų plotų - 275,98 ha suma yra - 5711,98 ha, t.y.kadastro vietovės bendras plotas 91,88 ha didesnis negu apskaičiuotas kadastro vietovės plotas Žemės ir kito nekilnojamojo turto kadastro ir registro

įmonėje. Tai rodo, kad rajono žemėtvarkos skyrius nepakankamai kontroliuoja žemės reformos žemėtvarkos projektams parenkamų teritorijų plotų skaičiavimą projektavimo metu.

Vykdam žemės reformą Čižiūnų kadastro vietovėje, piliečių, įsigyjančių žemę, mišką ir vandens telkinius, eilės buvo sudarinėjamos atskirai kiekvienai parinktai projektuoti teritorijai, tai neatitinka Lietuvos Respublikos žemės reformos įstatymo 10-to straipsnio nuostatų.

Žaizdrių kadastro vietovė - bendras plotas 9274,40 ha (pagal Žemės ir kito nekilnojamojo turto kadastro ir registro valstybės įmonės duomenis). Iki žemės reformos žemėtvarkos projekto rengimo pradžios pagrindinėje Žaizdrių kadastro vietovės teritorijoje buvo parengti 6 kaimų projektai: Skynimų kaimo - 65,90 ha, Markininkų kaimo - 165,00 ha, Markutiškių kaimo - 171,00 ha, Žaizdrių kaimo - 35,90 ha, Panevėžės, Kudrionių, Kudrionių Girios, Norkų, Kunigaikštinės kaimų - 444,75 ha, Penkininkų kaimo - 186,60 ha. Iš viso 1069,15 ha.

Žaizdrių kadastro vietovės pagrindinės teritorijos plotas - 8260,17 ha (žemės reformos žemėtvarkos projektų rengimo metodikos 4 priedas). Bendra projektų teritorijos plotų suma - 9329,32 ha, t.y. daugiau 54,92 ha negu kadastro vietovės plotas kurį apskaičiavo Žemės ir kito nekilnojamojo turto kadastro ir registro valstybės įmonė. Rajono žemėtvarkos skyrius nekontroliavo projektuojamų teritorijų bendrųjų plotų nustatymo (skaičiavimo). Rengiant Žaizdrių kadastro vietovės žemės reformos žemėtvarkos projektus, kiekviename atskirai buvo sudarinėjamos piliečių, išigijančių žemę, mišką ir vandens telkinius eilės. Tai neatitinka Lietuvos Respublikos žemės reformos įstatymo 10-to straipsnio nuostatų. Markininkų kaimas yra prie Margio ežero šiaurinės pakrantės. Rekreaciniu požiūriu - vertinga teritorija. 1997 09 09 komisija kurioje be rajono ir projektavimo įstaigos darbuotojų dalyvavo ir vietiniai gyventojai (kviestiniai - liudininkai) žinantys iki žemių nacionalizacijos buvusias žemėvaldų ribas parodė vietovėje. Valstybinio žemėtvarkos instituto inžinierė - projekto autorė J.Urbonavičienė buvusių žemėvaldų ribas kartografavo ir pažymėjo žemėnaudų plane. Vėliau buvo nustatytas kaimo bendras plotas - 165,00 ha, iš jo 6,10 ha - valstybės išperkama žemė, 58,50 ha - žemės, miško gražinama natūra ir 100,40 ha - laisvi žemės ir miško plotai.

Vilniaus apskrities viršininko 1999 01 11 įsakymu Nr. 38-79 buvo patvirtintos

Markininkų kaimo žemės reformos žemėtvarkos projekto ribos ir nurodyta projektą baigti 1999 04 10. Parengtas projektas patvirtintas 1999 06 01 Vilniaus apskrities viršininko įsakymu Nr. 1673-79. Po žemės reformos žemėtvarkos projekto parengiamųjų darbų pabaigos 1999 02 10 (VAV įsakymas

1999 01 11 Nr. 38-79 2 punktas) į ruošiamo projekto dokumentus buvo įtraukti V.Tamulynienės, A.R.Sabonio, A.Sabonio, I.Sabonytės, B.Vaitkunsko, K.Bagdono, J.Urbonavičienės, Z.A.Kairienės, J.Stoškuvienės, J.Šimkienės, J.Leitaitės, K.Raudeliūno prašymai suteikti neatlygintinai žemę, mišką Markininkų kaime vietoje kituose rajonuose ir vietovėse esančių žemės, miško plotų. Po projekto patvirtinimo 1999 06 01 VAV įsakymas Nr. 1673-79 buvo priimami prašymai ir projektuojami

žemės suteikiant juos neatlygintinai I.Katzo, J.Skripetienei. Vėlesniu VAV 1999 12 27 įsakymu Nr.3953-79 aukščiau paminėti projekto papildymai buvo patvirtinti.

Toks žemės reformos vykdymas Markininkų kaime pažeidžia Lietuvos Respublikos žemės reformos įstatymo 10-tą straipsnį, nes Žaizdrių kadastro vietovėje, Markininkų žemės reformos žemėtvarkos projekto parengiamųjų darbų laikotarpyje, buvo padavę prašymus išigyti žemės 3-os eiliškumo grupės - 2 piliečiai, 4-os eiliškumo grupės - 7 piliečiai, 9-tos eiliškumo grupės - 1 pilietė, 10-tos eiliškumo grupės - 28 piliečiai ir jie turėjo teisę gauti informaciją apie visos kadastro vietovės laisvos žemės plotus. Tai matosi iš piliečių, pageidaujančių išigyti žemės arba miško Žaizdrių kadastro vietovėje, sąrašų sudarytų žemės reformos žemėtvarkos projekto parengiamųjų darbų metu pagrindinėje kadastro vietovės teritorijoje. Žaizdrių kadastro vietovės žemės reformos žemėtvarkos projekto pagrindinės

teritorijos parengiamųjų darbų pabaigimo data -

2000 02 01 (Vilniaus apskrities viršininko 1999 12 20 įsakymas Nr. 3879-79).

Valstybinė žemės fondo apskaita vykdoma kiekvienais metais vadovaujantis Lietuvos Respublikos žemės įstatymu, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu 1998 02 24 Nr.231 "Dėl Lietuvos Respublikos valstybinio žemės (su nekilnojamojo turto elementais) kadastro nuostatų patvirtinimo" ir Žemės ūkio ministerijos įsakymu 1998 11 03 Nr. 231 "Dėl Valstybinio žemės kadastro suvestinių duomenų parengimo metodikos patvirtinimo".

Apie žemės naudmenų pasikeitimus žemės naudotojų kategorijų viduje ir tarp žemės naudotojų kategorijų, įvykusius per 2000 metus, Trakų rajono žemėtvarkos skyrius pateikė Trakų rajono bendro ploto pasikeitimus, kurie nuo duomenų apskaičiuotų Žemės ir kito nekilnojamojo turto kadastro ir registro valstybės įmonės suvestinėse skiriasi 494,7 ha ($164322,80 - 120788,70 = 43534,10$; $44028,80 - 43534,10 = 494,7$).

Atrankos būdu patikrinus nustatyta, kad gyventojų asmeninio ūkio žemės naudotojų kategorijoje (1.2.1.) žemės naudmenos keitėsi iš viso 6047,68 hektarų plote, iš jų 3751,37 ha žemės naudmenų pasikeitimo pagrindimo Trakų rajono žemėtvarkos skyrius nenurodė.

Nesuteiktos naudotis ir neišnuomos žemės naudotojų kategorijoje (1.2.7.) žemės naudmenos keitėsi 1475,99 ha plote, iš jų 1405,49 ha žemės naudmenų pasikeitimai dalinai pagrįsti, 70,50 ha žemės naudmenų pasikeitimo Trakų rajono žemėtvarkos skyrius pagrindimo nenurodė.

Laisvos valstybinės žemės fondo kategorijoje (6) žemės naudmenos keitėsi iš viso 1060,05 ha plote, visos laisvos valstybinės žemės fondo žemės naudmenų pasikeitimo pagrindimo Trakų rajono žemėtvarkos skyrius nenurodė.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos 1998 11 03 įsakyme Nr.231 nurodyta, kad Valstybinio žemės kadastro duomenis apie valstybinės arba valstybės valdomos žemės sklypus, neįregistruotus Nekilnojamojo turto registre, pagal žemės fondo kategorijas (naudotojų grupes) ir Valstybinio žemės kadastro rodiklius parengia ir pateikia Gyventojų aptarnavimo biurams apskričių

Žemės tvarkymo departamentų rajonų žemėtvarkos skyriai, savivaldybių merai, miškų urėdijos ir nacionalinių parkų administracijos bei valstybinių rezervatų administracijos. Apie privačios žemės ir valstybinės žemės sklypus įregistruotus Nekilnojamojo turto registre duomenis parengia Gyventojų aptarnavimo biurai, kurie vėliau visą gautą medžiagą apibendrina ir sudaro savivaldybės teritorijos suvestinius žemės kadastro duomenis.

Trakų rajono žemėtvarkos skyrius pagal Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 30 straipsnio 4 dalį, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 02 24 nutarimo Nr. 231 (1992 04 30 Nr. 316) "Dėl Lietuvos Respublikos valstybinio žemės (su nekilnojamojo turto elementais) kadastro nuostatų patvirtinimo" 1.10. punktą yra atsakingas už Valstybinio žemės kadastro darbų organizavimą ir už duomenų tikslumą. Nedisponavimas pilnais duomenimis apie Trakų rajono Žemės fondo kitimą 2000 metais ir kitimo priežastis yra vertintinas kaip nepatenkinamas Trakų rajono žemėtvarkos skyriaus darbas tvarkant Trakų rajono teritorijos bendrojo ploto ir žemės naudmenų plotų apskaitą.

Išvada: Vilniaus apskrities viršininko administracijos Trakų rajono žemėtvarkos skyrius nesudarė piliečių, prašančių įsigyti žemę, mišką ir vandens telkinius, eilių pagal Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 10 straipsnio nuostatas. Nėkontroliavo žemės reformos žemėtvarkos projektų rengimo eigos ir kokybės. Nesilaikė žemės fondo apskaitą reglamentuojančių norminių aktų. Už nustatytus skyriaus darbo trūkumus Trakų rajono žemėtvarkos skyriaus vedėjas A.Podrezas perspėtas ir įpareigotas iki 2002 –02-15 informuoti Valstybės kontrolę apie trūkumų pašalinimą.

Elektrėnų savivaldybė

Piliečio V.Dulkės prašymu buvo įvertinti žemės suteikimo dokumentai R.Kosmač valstiečio ūkiui steigti Semeliškių seniūnijoje, Daugirdiškių kaime. Dokumentai gauti iš Trakų rajono žemėtvarkos skyriaus, Elektrėnų žemėtvarkos skyriaus ir Valstybinio žemėtvarkos instituto.

Žemės suteikimą valstiečio ūkiui steigti įteisino Lietuvos Respublikos įstatymas “Dėl Lietuvos Respublikos valstiečio ūkio”, priimtas 1989 m. liepos 4 d. Nr.XI – 3066 (toliau “Valstiečio ūkio įstatymas”), (V.Ž. 1989m. liepos 20 d. Nr. 20 – 242). Lietuvos Respublikos Ministrų Taryba 1989 m. liepos 24 d. nutarimu Nr. 161 “Dėl priemonių Lietuvos Respublikos valstiečio ūkio įstatymo nuostatomis įgyvendinti” (toliau “MT nutarimas”) patvirtino “Žemės paėmimo į valstiečių ūkiams skiriamą žemės fondą ir žemės suteikimo valstiečių ūkiams steigti nurodymus” (toliau “Nurodymai”), (V.Ž. 1989m. rugpjūčio 20d. Nr.23-305).

Atkreiptinas dėmesys į tai, kad tuometinė Lietuvos Respublikos Aukščiausioji Taryba,1989 m. liepos mėn. 4 dieną priimdama Valstiečio ūkio įstatymą (7 straipsnyje), įtvirtino pirmumo teisę

steigti valstiečio ūkį teisėtiems žemės paveldėtojams, t.y. beveik prieš 2 metus iki Lietuvos Respublikos Atkuriamojo Seimo įstatymo “Dėl piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atstatymo tvarkos ir sąlygų” - (1991 06 18) ir “Lietuvos Respublikos žemės reformos įstatymo” - (1991 07 25) priėmimo jau buvo konstatuota, kad yra teisėti žemės paveldėtojai.

Tenkinant piliečių prašymus suteikti žemę pagal Valstiečio ūkio įstatymą, valstiečio ūkiui steigti, atsakingos institucijos bei jų darbuotojai privalėjo išaiškinti teisėtus žemės paveldėtojus, gyvenančius ir dirbančius toje vietovėje ir pranešti jiems apie pirmumo teisę steigti valstiečio ūkį. Teisėtiems žemės paveldėtojams atsisakius savo pirmumo teisės valstiečio ūkiui steigti, pageidaujama žemė galėjo būti suteikiama kitiems asmenims.

Trakų rajono žemėtvarkos skyriaus ir Elektrėnų žemėtvarkos skyriaus pateiktų dokumentų vertinimas

- Rajono žemės skirstymo komisijai, Rostislavo Kosmačiaus gyv. Semeliškės, Nestrėvaičio – 4 pareiškimas, 1991 08 21.

Pareiškimas turėjo būti adresuojamas Trakų rajono valdybai. Pareiškime nenurodyta ūkio veiklos kryptis, kvalifikacinis pasiruošimas ūkininkauti. Pareiškimas niekur neužregistruotas.

Išvada: Pareiškimas pateiktas nesilaikant “Nurodymų” 1 punkto reikalavimų ir raštvedybos taisyklių.

- Išrašas iš Semeliškių kolūkio valdybos posėdžio protokolo Nr. 8, 1991 08 21 (1991 08 22 registracijos Nr.150) .

Semeliškių kol. valdybos posėdžio protokolas vertintinas kaip pirminio žemės naudotojo sutikimas duotas Trakų rajono žemės skirstymo komisijai teikti pasiūlymus Trakų rajono valdybai dėl žemės paėmimo į valstiečių ūkiams skiriamą žemės fondą ir žemės suteikimo valstiečių ūkiams steigti. Dėl žemės sklypo dydžio ir skyrimo tikslingumo bei pagrįstumo, kartu atsižvelgiant į perspektyvinį visos gretimos žemės naudojimą, nagrinėjimo su antriniais žemės naudotojais dokumentų - nerasta.

Išvada: Kadangi žemės paėmimo į valstiečio ūkiui skiriamą žemės fondą ir žemės suteikimo valstiečio ūkiui steigti nagrinėjimo su antriniais žemės naudotojais dokumentų nerasta, iš turimų dokumentų darytina išvada, kad dalinai yra pažeistas “Nurodymų” 2 punktas.

- Trakų rajono valdybos žemės skirstymo komisijos 1991m.rugpjūčio 26 d. posėdžio protokolas

Nr. 20.

Trakų rajono valdybos žemės skirstymo komisijos posėdžio protokolo 10 punkte įrašyta, kad svarstytas žemės skyrimas Kosmačiui Rostislavui Antonovičiui 10 ha ploto Semeliškių kolūkyje valstiečio ūkiui steigti. Nutarta pritarti 10 ha žemės skyrimui. Tame pačiame nutarime nurodyta: “Pateikti žemės savininkų sutikimą apie žemės perleidimą”. Dokumentų, kad toks žemės savininkų

(teisėtų žemės paveldėtojų) sutikimas apie žemės perleidimą būtų duotas - nerasta. Posėdžio protokole nenurodyta, kas turi pateikti minėtą sutikimą.

Iš turimų dokumentų darytina išvada: Dokumentų, kad teisėti žemės paveldėtojai, gyvenantys ir dirbantys toje vietovėje, buvo supažindinti su pirmumo teise steigti valstiečio ūkį ir kad tos teisės atsisakė – nerasta. Žemės skirstymo komisijos pritarimas skirti R.Kosmačiui 10 ha žemės valstiečio ūkiui steigti pažeidė, tuo metu galiojusio, Valstiečio ūkio įstatymo 7 straipsnio 4 dalį.

- Valstybinio žemėtvarkos instituto direktoriui Žemės skirstymo komisijos pirmininko A.Sadkausko raštas 1991 08 27 Nr. 390 “Dėl žemės atribojimo”.

Žemės skirstymo komisijos pirmininko A.Sadkausko prašymas atlikti žemės sklypo atribojimo darbus Valstybiniam žemėtvarkos institutui išsiųstas 15 dienų vėliau negu buvo vykdomi šio atribojimo lauko darbai. “Nurodymų” 3 punkte teigiama, kad rajono valdyba (vykdomasis komitetas) pateikia medžiagą žemėtvarkos projektavimo institutui ir užsako parengti žemės skyrimo projektą.

Išvada: Valstybinis žemėtvarkos institutas žemės sklypo atribojimo darbus pradėjo neturėdamas Trakų rajono valdybos užsakymo. Neprisilaikyta”Nurodymų” 3 punkto nuostatų.

- Lietuvos Respublikos Trakų rajono valdybos potvarkis 1991 08 30 Nr.303v “Dėl žemės suteikimo”.

Dokumentų apie žemės skyrimo projekto patvirtinimą Trakų rajono valdyboje (pagal

“Nurodymų” 6 punkto reikalavimus) - nerasta. Trakų rajono valdybos priimto sprendimo paimti žemės sklypą į valstiečių ūkiams skiriamą žemės fondą (pagal “Nurodymų” 6 punkto reikalavimus) – nerasta. Trakų rajono valdyba potvarkiu KOSMAČ Rostislavui Antonovičiui suteikė 7,89 ha žemės sklypą valstiečio ūkiui steigti. Potvarkyje duomenų, kad teisėti žemės paveldėtojai atsisakė pirmumo teisės steigti valstiečio ūkį – nėra. Skirtas žemės sklypas mažesnis negu 10 ha. Pagal Valstiečio ūkio įstatymo 7 straipsnio 7 dalį, mažesnis negu 10 ha valstiečio ūkis turi būti specializuotas. Dokumentų apie R.Kosmač valstiečio ūkio specializaciją – nerasta.

Iš turimų dokumentų darytina išvada: R.Kosmač 7,89 ha žemės sklypas valstiečio ūkiui steigti suteiktas pažeidžiant, tuo metu galiojusio, Valstiečio ūkio įstatymo 7 straipsnio 4 dalį ir 7 dalį bei “Nurodymų” 6 punktą.

- Valstybinis žemės nuosavybės aktas Nr. 45 1991 m. rugsėjo mėn. 03 d.

Valstiečio ūkio įstatymo 4 straipsnyje nurodyta, kad valstiečio ūkis laikomas įsteigtu nuo valstybinio žemės nuosavybės akto išdavimo momento. Žemės skyrimas pagal Valstiečio ūkio įstatymą nuo 1991 09 01 buvo sustabdytas Lietuvos Respublikos Atkuriamojo Seimo 1991 07 25 nutarimo Nr. I – 1608 “Dėl Lietuvos Respublikos žemės reformos įstatymo įsigaliojimo tvarkos” 1 punktu.

Valstybinio žemėtvarkos instituto pateiktos bylos “Trakų raj. Semeliškių apyl. Daugirdiškių kaimo (Semeliškių kol.) ūkininko KOSMAČ ROSTISLAVO, ANTONOVIČIAUS išskirtos žemės dokumentacija, 1991 m. Akto Nr. 45, archyvo registracijos Nr. 38/43 1992 04 06.” dokumentų

vertinimas): Žemės skyrimo projekto byloje sunumeruoti 26 lapai.

Valstiečio ūkiui suteikiamo žemės sklypo ribų nustatymo ir vietos apžiūrėjimo aktas

(8 lapas) surašytas 1991m. rugpjūčio 10 d. Aktas nesuderintas su gretimų žemės naudotojų atstovais. Akto pabaigoje įrašyta pastaba: “Kosmačius yra ir ūkio pirmininkas”.

Žemės matavimo darbai (9 – 17 lapai) įvykdyti 1991 08 10 – 12 dienomis.

Byloje nėra dokumentų dėl žemės skyrimo projekto patvirtinimo Trakų rajono valdyboje (“Nurodymų” 6 punkto reikalavimas).

Byla patikrinta ir trūkumų lapas surašytas 1992 02 15 (25 lapas).

Bylos pabaigoje įdėtame 1992 02 28 darbų priėmimo akte (26 lapas) pažymėta, kad aiškinamajame rašte nepamainėta “kieno žemė buvo išskirta ir dėl ko mažiau, kaip buvo - pagal protokolą”. Darbų priėmimo akto pabaigoje 1992m. kovo mėn. 13 d. parašyta išvada: “Byla baigta. Valstybinį žemės nuosavybės aktą gaminti galima”.

Valstybinis žemės nuosavybės aktas Nr. 45, R.Kosmač valstiečio ūkiui steigti, išduotas 1991m. rugsėjo mėn. 03 d. Susitarimo tarp Trakų rajono valdybos ir Valstybinio žemėtvarkos instituto dėl žemės skyrimo projekto ir valstybinio žemės nuosavybės akto parengimo terminų – nerasta.

Iš turimų dokumentų darytina išvada: Trakų rajono valdyba valstybinį žemės nuosavybės aktą Nr. 45, R.Kosmač valstiečio ūkiui steigti, 1991 m. rugsėjo 03 d išdavė neturėdama pilnai parengto ir patvirtinto žemės skyrimo projekto, tuo yra neprisilaikyta "Nurodymų" 5 punkto reikalavimų.

Dėl Lietuvos Respublikos Trakų rajono valdybos potvarkio 1991 08 30 Nr.303v "Dėl žemės suteikimo" 1.1 punkto panaikinimo pareiškėjams pasiūlyta kreiptis į teismą.

Vilniaus miestas

Vertinant kaip Vilniaus mieste valdoma valstybinė žemė pagal Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 6 straipsnyje nurodytas žemės naudotojų kategorijas, t.y. pagal valstybinės žemės valdymo teises suteiktas valstybės institucijoms, savivaldybei, miškų urėdijoms, valstybinių parkų administracijoms ir paliktas apskrities viršininko kompetencijoje, nustatyta, kad Vilniaus miesto žemėtvarkos skyrius neturi pilnų kiekinių duomenų apie Vilniaus miesto žemės fondo plotų pasiskirstymą pagal Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 6 straipsnyje nurodytas reikmes.

Kadangi Vilniaus miesto žemės fondo pilnų apskaitos duomenų pagal Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 6 straipsnio nuostatas Vilniaus žemėtvarkos skyriuje nėra, todėl Vilniaus miesto valstybinės žemės valdymas vertinamas kaip netinkamas ir neužtikrina tinkamo Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 6 str. nuostatų įgyvendinimo.

Vertinant žemės fondo apskaitą Vilniaus mieste nustatyta, kad 2000 m. žemės plotai keitėsi tarp žemės fondo naudotojų kategorijų ir žemės naudmenų, t.y. 2000 metų eigoje žemės plotai perėjo iš vieno į kitas žemės naudotojų kategorijas ir žemės naudmenas, tačiau tikrinimo metu žemėtvarkos skyrius pilnų duomenų apie žemės plotų naudotojų kategorijas ir žemės naudmenų kitimo priežastis nepateikė.

Gyventojų asmeninio ūkio žemės naudotojų kategorijoje iš naudojimo paskirtį pakeitusių 112.44 ha žemės naudmenų, Vilniaus miesto žemėtvarkos skyrius pasikeitimų priežastis

nurodė dėl 11.18 ha, dėl 101.26 ha perėjimo į kitas žemės naudotojų kategorijas pagrindimo nepateikė.

Fizinių asmenų nuomojamos (naudojamos) žemės naudotojų kategorijoje iš naudojimo paskirtį pakeitusių 455.55 ha žemės naudmenų, pasikeitimų priežasčių pagrindimas nurodytas dėl 0.50 ha, dėl 455.05 ha žemės naudotojų kategorijos pasikeitimo pagrindimo Vilniaus miesto žemėtvarkos skyrius nepateikė.

Žemės ūkio įmonių (bendrovių ir bendrijų) naudojamos žemės kategorijoje iš naudojimo paskirtį pakeitusių 410.80 ha žemės ūkio naudmenų, pasikeitimų priežastis Vilniaus miesto žemėtvarkos skyrius nurodė dėl 2.89 ha, dėl 407.91 ha, perėjusių į kitas žemės naudotojų kategorijas pasikeitimų pagrindimo nepateikė.

Nesuteiktos naudoti ir neišnuomos žemės naudotojų kategorijoje iš naudojimo paskirtį pakeitusių 314.71 ha žemės naudmenų, pasikeitimų priežasčių pagrindimas nurodytas dėl

43.92 ha, dėl 270.79 ha - perėjimo į kitas žemės naudotojų kategorijas pagrindimas nepateiktas.

Kitokiai veiklai naudojamos žemės kategorijoje dėl naudojimo paskirtį pakeitusių 2262.67 ha žemės naudmenų pasikeitimų priežasčių Vilniaus miesto žemėtvarkos skyrius nenurodė.

Laisvos valstybinės žemės fondo kategorijoje iš naudojimo paskirtį pakeitusių 1.83 ha žemės naudmenų, pasikeitimų priežasčių pagrindimo Vilniaus miesto žemėtvarkos skyrius nenurodė.

Vilniaus miesto žemėtvarkos skyrius pagal Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 30 straipsnio 4 dalies 8 p., Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 02 24 nutarimo Nr. 231 "Dėl Lietuvos Respublikos valstybinio žemės (su nekilnojamojo turto elementais) kadastro nuostatų patvirtinimo 1.10 punktą ir Vilniaus apskrities viršininko 1997 11 17 įsakymu Nr.1933-01 patvirtintus Vilniaus miesto žemėtvarkos skyriaus nuostatus yra atsakingas už Valstybinio žemės kadastro darbų organizavimą ir už duomenų tikslumą, už Žemės fondo apskaitos organizavimą, jo tikslumą ir teisingumą (Valstybinio žemės kadastro sudėtinė dalis yra Vilniaus miesto žemės fondo apskaita). Nedisponavimas pilnais duomenimis apie Vilniaus miesto žemės fondo kitimą 2000 metais ir jo priežastis taip pat žemės naudmenų apskaitos vieningos kartografinės medžiagos neturėjimas yra vertinamas kaip netinkamas Vilniaus miesto žemėtvarkos skyriaus darbas apskaitant Vilniaus miesto savivaldybės teritorijos žemės fondą.

Išvada: Vilniaus miesto žemės fondo apskaita tvarkoma neprisilaikant norminių aktų reikalavimų. Vilniaus apskrities viršininko administracijos Vilniaus miesto žemėtvarkos skyriaus vedėja A.Varanauskienė įpareigota iki 2002-02-15 informuoti Valstybės kontrolę apie nustatytų trūkumų pašalinimą. Atsižvelgta į tai, kad A.Varanauskienė Vilniaus apskrities viršininko administracijos Vilniaus žemėtvarkos skyriaus vedėjos pareigose dirba nuo 2001 04 09.

Valstybės kontrolė įvertino Vilniaus apskrities viršininko 1998-04-30 įsakymo Nr.1221 - 01 ir 1998-04-30 pasirašytos valstybinės žemės nuomos sutarties Nr. 198 N01/98-15319 atitikimą teisės aktų reikalavimus.

Vilniaus miesto valdyba 1991-05-09 potvarkiu Nr. 690v "Dėl vienbučių etaloninių namų projektavimo ir statybos" skyrė Vilniaus miesto valdybos Statybos skyriui apie 3.0 ha žemės sklypą Fabijoniškių gyvenamajame rajone vienbučių etaloninių gyvenamųjų namų kvartalui projektuoti.

Etaloninių individualių gyvenamųjų namų kvartale buvo suprojektuota 11 žemės sklypų 0,66 ha plote. Šiam projektui nepritarė Fabijoniškių seniūnijos valdyba. Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos departamento Vilniaus regiono agentūra projektą derino su sąlyga, kad būtų palikta laisvesnė erdvė tarp gyvenamojo rajono ir projektuojamo vienbučių gyvenamųjų namų kvartalo ir vietovę tikslinga apželdinti. Vienuolikos individualių gyvenamųjų namų kvartalo projektas buvo pradėtas įgyvendinti. Pasitarime, įvykusiame 1993-11-24 pas Vilniaus miesto mero pavaduotoją R.Jasponį, nutarta, kad Urbanistikos ir architektūros skyrius išduotų statytojams leidimą inžinierinių tinklų statybai be Fabijoniškių seniūnijos suderinimo.

Kitoje 3,0 ha žemės sklypo dalyje, kurioje 1991-05-09 Vilniaus miesto valdybos potvarkiu Nr.690v buvo leisti projektavimo darbai, 1996 metais buvo suprojektuota Fabijoniškių poilsio

zonos dalis (amfiteatras). Vilniaus miesto valdybos 1996-08-29 sprendimu Nr. 1397v buvo patvirtintas visos Fabijoniškių poilsio zonos išplanavimo projektas, į jį buvo įjungtas visas aukščiau minėtas 3.0 ha plotas, kuriame 1993 metais buvo suprojektuotas 11 etaloninių individualių gyvenamųjų namų kvartalas.

Vilniaus miesto valdyba 1996-12-23 sprendimu Nr.2169v “Dėl Fabijoniškių poilsio zonos detaliojo plano projekto papildymo” patvirtino Fabijoniškių poilsio zonos detaliojo plano projekto papildymą dar vienu gyvenamųjų namų kvartalo projektu. Tai yra 1996-08-29 Vilniaus miesto valdybos

sprendimu Nr. 1397v patvirtintos Fabijoniškių poilsio zonos ploto sąskaita buvo suprojektuoti 2 žemės sklypai Vyčio Kryžiaus ordininkams ir atskiras 8 vienbučių gyvenamųjų namų kvartalas. Projekto užsakovai - UAB “Statybininkas” ir UAB “Vilniaus kapitalinė statyba”. Vilniaus miesto teritorijų planavimo dokumentų registre projektas įregistruotas Nr.010013000080.

Vilniaus miesto valdyba, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1995-07-17 nutarimu Nr. 987 patvirtintos Valstybinės žemės sklypų ne žemės ūkio veiklai pardavimo ir nuomos tvarkos 6 punktu, 1998-03-12 sprendimu Nr. 432v “Dėl sklypo S.Stanevičiaus (g.) ribų ir dydžio nustatymo” nustatė 8453 kv. m dydžio žemės sklypo plotą 8 vienbučiams eksperimentiniams gyvenamiesiems namams statyti. Šiame sprendime Vilniaus miesto valdyba nenurodė, ar 8453 kv. m plotas yra naujas žemės sklypas, ar naudojamas gyvenamųjų namų statybai ne žemės ūkio paskirties žemės sklypas.

Vilniaus miesto valdyba 1998-03-12 sprendime Nr.432v nenurodydama formuojamo 8453 kv. m žemės sklypo faktinio naudojimo pobūdžio, neprisilaikė Valstybinės žemės sklypų ne žemės ūkio veiklai pardavimo ir nuomos tvarkos 6 punkto reikalavimų, ir dėl to atsirado aplinkybės pasirašyti valstybinės žemės ne žemės ūkio veiklai nuomos sutartį (1998-04-30 Nr. 198 N01/98-15319), neatsižvelgiant į Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1995-07-17 nutarimo Nr. 987 3.1. punkto reikalavimus.

Valstybinės žemės sklypų ne žemės ūkio veiklai pardavimo ir nuomos tvarkos 6 punkte nurodyta, kad nauji žemės sklypai miesto vietovėse išnuomojami (pagal šios tvarkos 3 punktą) ne žemės ūkio veiklai, vadovaujantis nustatyta tvarka patvirtintais detaliesiais planais. Taip pat nurodyta, kad naudojamais ne žemės ūkio paskirties sklypais laikomi žemės sklypai, kuriuos užima juridiniams ir fiziniams asmenims nuosavybės teise priklausantys pastatai, statiniai bei įrenginiai, taip pat žemės sklypai, kuriuose pastatyti valstybinės nuosavybės objektai, ir žemės sklypai, naudojami įmonių, organizacijų ar kitų juridinių asmenų. Sprendimas dėl naudojamo žemės sklypo dydžio priimamas įvertinus teisinius žemės sklypo suteikimo dokumentus, patikrinus sklype esančio nekilnojamojo turto teisinį registravimą, tai, ar faktinis žemės sklypo naudojimas atitinka nustatytą gamybos ar kitos veiklos paskirtį, projekte skirtą statiniams, ir tam nepanaudotą žemės sklypo plotą. Sprendimo pagrindu vėliau sudaromas išnuomojamo žemės sklypo brėžinys.

Vilniaus miesto valdybos 1996 08 29 sprendimu Nr.1397v patvirtintas Fabijoniškių poilsio zonos detalaus išplanavimo projektas rodo, kad išnuomoto gyvenamiesiems namams statyti 8453 kv. m žemės sklypo pirminė paskirtis buvo Fabijoniškų poilsio zona, todėl vėliau šiame žemės plote suprojektuota 8 gyvenamųjų namų statyba neatitinka šio žemės sklypo naudojimo

anksčiau numatytos paskirties (poilsio zona), dėl to 8453 kv. m žemės sklypas negalėjo būti priskirtas prie faktiškai naudojamų žemės sklypų vienbučių gyvenamųjų namų statybai.

Savivaldybės įmonė „Vilniaus planas“ vėliau, 1998-03-20, sudarytame žemės sklypo brėžinyje 8453 kv. m sklypo plotą pavadino – nenaudojamu. Žemės sklypo planą M 1 : 500 parengė savivaldybės įmonė „Vilniaus planas“, grupės vadovė - R.Rudukienė, vykdytojas - A.Meidus. Planą 1998 03 25 suderino Vilniaus miesto žemėtvarkos skyriaus vyr. geodezininkas (pavardė nenurodyta). Prie žemės sklypo plano pridėtame Žemės sklypo ribų paženklinimo akte, parengtame 1998-03-20, nenurodyta, kad ruošiamame išnuomoti žemės plote (8453 kv.m) buvo nekilnojamojo turto (turto įregistruoto nekilnojamojo turto registre, nerasta).

Vadovaujantis Valstybės kontrolės įstatymo 39 straipsniu, 2001-10-09 Vilniaus miesto žemėtvarkos skyriaus vedėjos A.Varanauskienės buvo paprašyta pateikti paaiškinimą apie 8453 kv.m žemės sklypo faktinį žemės naudojimą ir sklype buvusio nekilnojamojo turto teisinį registravimą 1998-03-12, t.y. Vilniaus miesto valdybos sprendimo dėl sklypo dydžio nustatymo priėmimo dienai.

Vilniaus žemėtvarkos skyriaus vedėja A.Varanauskienė 2001-10-10 raštu Nr. 31/01/18-2740 atsakė, kad už žemės sklypų pardavimui ir nuomai plotų ir ribų nustatymo tikslumą visiškai atsako miesto meras. Taip pat paaiškino, kad „apskrities viršininkui nesuteikta teisė revizuoti miesto valdybos sprendimus“.

Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 30 straipsnyje „Valstybės kompetencija reguliuojant žemės santykius“ nurodyta, kad apskrities viršininkas įgyvendina valstybės politiką teritorijos planavimo, žemės naudojimo ir apsaugos srityse, suteikia naudotis arba išnuomoja valstybinę žemę, įstatymų nustatyta tvarka organizuoja valstybinės žemės sklypų formavimo darbus, vykdo žemės naudojimo valstybinę kontrolę, atlieka kitų įstatymų nustatytas funkcijas dėl žemės fondo valstybinio valdymo ir žemės naudojimo reguliavimo. Vilniaus miesto žemėtvarkos skyrius, kaip apskrities viršininko administracijos Žemės tvarkymo departamento padalinys, atsiribodamas nuo žemės sklypo ne žemės ūkio veiklai ribų ir plotų formavimo kontrolės, nevykdo Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 30 straipsnyje numatytų įpareigojimų.

Valstybės kontrolė 2001-10-16 raštu Nr.120-10-2144 kreipėsi į uždarąją akcinę bendrovę „Vilniaus kapitalinė statyba“, prašydama pateikti dokumentų kopijas, patvirtinančias, kad 8453 kv.m žemės sklype parengto detalaus išplanavimo projekto vertė 1998-03-12 buvo įtraukta į bendrovės balansą kaip ilgalaikis nematerialus turtas.

UAB „Vilniaus kapitalinė statyba“ 2001-10-23 raštu Nr.10-01-574 pateikė duomenis, kad Fabijoniškių poilsio zonos detalaus plano papildymo projekto sutartinė kaina – 10260 Lt, iš jų 8802,26 Lt apmokėta ir atitinkamai įrašyta į bendrovės nebaigtos statybos balansą.

Lėšų panaudojimas detalaus išplanavimo projektui parengti negali būti laikytinas įrodymu, kad žemės sklypas buvo faktiškai naudojamas 8 individualių gyvenamųjų namų statybai valstybinės žemės nuomos sutarties sudarymo metu, nes Valstybinės žemės sklypų ne žemės ūkio

veiklai pardavimo ir nuomos tvarkos 6 punkte nurodyta, kad, būtent, nauji žemės sklypai miesto vietovėse nuomojami, vadovaujantis nustatyta tvarka patvirtintais detaliesiais planais.

Minėtame 6 punkte, apibūdinant, kokie ne žemės ūkio paskirties sklypai laikytini naudojamais, parengti bet neįgyvendinti detalieji planai, kaip žemės sklypo faktinio naudojimo požymis - nepaminti.

Todėl, atsižvelgus į aukščiau išdėstytas aplinkybes, įvertinus 8453 kv. m žemės sklypo plano ir ribų paženklinimo akto, Fabijoniškių poilsio zonos išplanavimo projekto ir jo papildymo projekto duomenis, UAB "Vilniaus kapitalinė statyba" 2001-10-23 rašto Nr. 10-01-574 duomenis, darytina išvada, kad ruošiamas išnuomoti žemės sklypas 1999-03-12 jokiai veiklai faktiškai nebuvo naudojamas.

Ir Vilniaus miesto valdybos 1998-03-12 sprendimas Nr.432v "Dėl sklypo S.Stanevičiaus (g.) ribų ir dydžio nustatymo", kurį pasirašė meras R. Paksas, buvo priimtas, nesilaikant Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1995-07-17 nutarimu Nr. 987 "Dėl valstybinės žemės sklypų ne žemės ūkio veiklai pardavimo ir nuomos" patvirtintos Valstybinės žemės sklypų ne žemės ūkio veiklai pardavimo ir nuomos tvarkos 6 punkto nuostatų (nenurodyta sklypo faktinė būklė).

Vilniaus apskrities viršininko A.Vidūno 1998-04-30 įsakymu Nr. 1221-01 "Dėl žemės sklypo Vilniaus mieste išnuomojimo uždaramajai akcinei bendrovei "Vilniaus kapitalinė statyba" ir sudaryta 1998-04-30 Valstybinės žemės nuomos ne žemės ūkio veiklai sutartimi Nr.198 N01/98-15319, pasirašyta Vilniaus apskrities viršininko A.Vidūno, buvo pažeistas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1995-07-17 nutarimo Nr. 987 "Dėl valstybinės žemės sklypų ne žemės ūkio veiklai pardavimo ir nuomos" 3.1 punktas, nurodantis, kad apskrities valdytoji išnuomojant naujus valstybinės žemės sklypus ne aukciono tvarka nuomininkai papildomai sumoka tikslines lėšas, kurių 50 procentų skiriama į Žemės reformos fondą ir 50 procentų moka savivaldos vykdomajai institucijai, ir kurių sumą nustato apskrities valdytojas bendru su miesto meru arba miesto valdyba susitarimu, ši suma negali būti mažesnė už nuomojamo žemės sklypo nominalią indeksuotą kainą su kainos priedu – teritorijos pabrangimu dėl inžinerinių įrenginių.

Išvada: Dėl minėtų pažeidimų Žemės reformos fondas bei Vilniaus miesto savivaldybės biudžetas negavo mažiausiai 260184,00 Lt įplaukų, ir, vadovaujantis CK 6.249 str. darytina išvada, kad šiai sumai yra padaryta žala.

Dėl norminių aktų pažeidimų ir padarytos žalos yra atsakingi buvę Vilniaus miesto meras R.Paksas ir Vilniaus apskrities viršininkas A.Vidūnas bei dokumentų projektus rengę bei vizavę Vilniaus miesto savivaldybės darbuotojai: valdybos narys, Miesto plėtros komiteto pirmininkas V.Sadauskas, Miesto plėtros departamento direktorius A.Lukšas, Teisės departamento Juridinio skyriaus vedėjas pavaduotojas P.Paulauskas, Miesto plėtros departamento poskyrio vedėjas

L.Plumpa ir Vilniaus apskrities viršininko administracijos darbuotojai: Žemės tvarkymo departamento direktorius M.Novogrockis, Vilniaus miesto žemėtvarkos skyriaus vedėjas S. Žvirblis, Vilniaus miesto žemėtvarkos skyriaus vyriausiasis žemėtvarkininkas E. Kleinauskas.

Tikrinimo metu Valstybės kontrolė nustatė 6 piliečių pavardes, kurie suprojektuotame 8 namų kvartale pasistatė arba statosi gyvenamuosius namus, t.y. V.P.Isoda, V.Žilinskas, V.Zdanavičius, O.Žemaitienė, M.Novogrockis, D.Kasperavičienė.

IŠVADOS IR SIŪLYMAI

Atsižvelgdami į tai, kad:

*Alytaus apskrities viršininko administracijos Žemės tvarkymo departamentas nepatenkinamai vykdo Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 30 straipsnio 4 dalyje numatytus įpareigojimus įgyvendinti žemės reformą, vykdyti žemės naudojimo valstybinę kontrolę;

*Kauno apskrities viršininko administracijos Kauno rajono žemėtvarkos skyrius nekontroliuoja žemės sklypų ribų paženklavimo vietovėse, nepakankamai kontroliuoja žemės reformos žemėtvarkos projektų rengimo eigą ir parengtų projektų atitikimą norminiams aktams;

*Kauno apskrities viršininko administracijos Raseinių rajono žemėtvarkos skyrius nekontroliuoja žemės sklypų paženklavimo vietovėse, nepakankamai kontroliuoja žemės reformos projektų rengimo eigą ir parengtų projektų atitikimą norminiams aktams;

*Klaipėdos apskrities viršininko administracija netikrina biudžeto lėšų, skirtų žemės reformai, panaudojimo teisėtumo;

*Klaipėdos rajono piliečiams išduodamose išvadose "Dėl žemės, miško, vandens telkinio perdavimo neatlygintinai nuosavybėn" reikalinga įvesti asmens kodo grafiką, kur būtų nurodomas asmens kodas, kad būtų galima nustatyti asmens tapatybę. Būtina, piliečių žemės grąžinimą vesti kompiuterinėse laikmenose. Vienuolika atvejų sprendimai dėl nuosavybės teisių atkūrimo priimti vėliau nei nustatyta LRV 1997-11-11 nutarimu Nr. 1274 (pavėluota nuo 2 iki 364 dienų). Žemės reformos darbai Klaipėdos rajone per 2000 m. įvykdyti 21,3 %. 2000 m. žemės reformai skirtos lėšos naudotos neefektyviai;

*Klaipėdos rajone nuosavybės teisių atstatymas į miestuose turėtą žemę, suteikiant sklypus individualiai statybai 2000 metais Gargždų mieste nebuvo vykdomas dėl savivaldybės kaltės-savalaikiai nebuvo pateikti rajono žemėtvarkos skyriui teritorijų planavimo projektų detalieji planai ir žemės sklypų planai. Klaipėdos rajono savivaldybė pažeidė LR Vyriausybės 1997-12-03 nutarimo Nr.1324 reikalavimą- atlikti projektavimo darbus tokiose teritorijose ir įrengti minimalią inžinierinę įrangą iki 1999-07-01 dienos;

*Klaipėdos rajone valstybinė žemės apskaita nevykdoma pagal kadastrines vietas. Ne visais atvejais, pakeitus melioruotų žemės ūkio paskirties sklypų pagrindinę tikslinę naudojimo

paskirtį už juose esančius valstybės lėšomis įrengtus melioracijos statinius, kurie bus sunaikinami arba nebus naudojami pagal paskirtį, sklypų naudotojai atlygina melioracijos statinių vertę. Nevykdoma valstybinė žemės kontrolė;

*Marijampolės apskrities viršininko administracijos Žemės tvarkymo departamentas nepakankamai kontroliavo žemės reformos žemėtvarkos projektų rengimo eigą ir parengtų projektų atitikimą norminiams aktams;

*Panevėžio apskrities viršininko administracijos Panevėžio miesto žemėtvarkos skyrius 1999-2000 metais nepatenkinamai vykdė Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 30 straipsnio

įpareigojimus dėl valstybinio žemės kadastro darbų;

* Panevėžio apskrities viršininko administracijos Biržų ir Panevėžio rajonų žemėtvarkos skyriai nepakankamai kontroliuoja žemės reformos projektų rengimo eigą ir parengtų projektų atitikimą norminiams aktams;

*Šiaulių apskrities viršininko administracijos Kelmės rajono žemėtvarkos skyrius nepatenkinamai kontroliuoja žemės reformos žemėtvarkos projektų rengimo eigą ir parengtų projektų atitikimą norminiams aktams;

*Šiaulių apskrities viršininko administracijos Radviliškio rajono žemėtvarkos skyrius nepatenkinamai kontroliuoja žemės reformos žemėtvarkos projektų rengimo eigą ir parengtų projektų atitikimą norminiams aktams;

*Tauragės apskrities viršininko administracijos Jurbarko ir Tauragės rajonų žemėtvarkos skyriai nepatenkinamai kontroliuoja žemės reformos žemėtvarkos projektų rengimo eigą ir parengtų projektų atitikimą norminiams aktams;

*Anykščių rajone žemės reformos programa 2000 metais (lyginant su 1999 metais) vykdoma neefektyviai, toks pat neefektyvus programos vykdymas suplanuotas artimiausiems metams, nes trūksta biudžeto lėšų žemės reformos vykdymui;

*Utenos apskrities viršininko administracijos Zarasų rajono žemėtvarkos skyrius, vykdant žemės reformos darbus, ne visuomet laikėsi norminiais aktais nustatytų dokumentų rengimo bei suinteresuotiems asmenims išsiuntimo terminų;

*Vilniaus apskrities viršininko administracijos Trakų rajono žemėtvarkos skyrius nesudarė piliečių, prašančių įsigyti žemę, mišką ir vandens telkinius, eilių pagal Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 10 straipsnio nuostatas. Nekontrolio žemės reformos žemėtvarkos projektų rengimo eigos ir kokybės. Nesilaikė žemės fondo apskaitą reglamentuojančių norminių aktų. Už nustatytus skyriaus darbo trūkumus Trakų rajono žemėtvarkos skyriaus vedėjas A.Podrezas perspėtas ir įpareigotas iki 2002-02-15 informuoti Valstybės kontrolę apie trūkumų pašalinimą;

*Trakų rajono valdyba valstybinį žemės nuosavybės aktą Nr. 45, R.Kosmač valstiečio ūkiui steigti, 1991 m. rugsėjo 03 d išdavė neturėdama pilnai parengto ir patvirtinto žemės skyrimo projekto, tuo yra neprisilaikytą "Nurodymų" 5 punkto reikalavimų. Dėl Lietuvos Respublikos Trakų rajono valdybos potvarkio 1991 08 30 Nr.303v "Dėl žemės suteikimo" 1.1 punkto panaikinimo pareiškėjams pasiūlyta kreiptis į teismą.

*Vilniaus miesto žemės fondo apskaita tvarkoma neprisilaikant norminių aktų reikalavimų. Vilniaus apskrities viršininko administracijos Vilniaus miesto žemėtvarkos skyriaus vedėja A.Varanauskienė įpareigota iki 2002-02-15 informuoti Valstybės kontrolę apie nustatytų trūkumų pašalinimą. Atsižvelgta į tai, kad A.Varanauskienė Vilniaus apskrities viršininko administracijos Vilniaus žemėtvarkos skyriaus vedėjos pareigose dirba nuo 2001 04 09;

*Įvertinus Vilniaus apskrities viršininko 1998-04-30 įsakymo Nr.1221 - 01 ir 1998-04-30 pasirašytos valstybinės žemės nuomos sutarties Nr. 198 N01/98-15319 atitikimą teisės aktų reikalavimams nustatyta, kad Žemės reformos fondas bei Vilniaus miesto savivaldybės biudžetas negavo mažiausiai 260184,00 Lt įplaukų ir šiai sumai yra padaryta žala. Dėl

norminių aktų pažeidimų ir padarytos žalos yra atsakingi buvę Vilniaus miesto meras R.Paksas ir Vilniaus apskrities viršininkas A.Vidūnas bei dokumentų projektus rengę bei vizavę Vilniaus miesto savivaldybės darbuotojai: valdybos narys, Miesto plėtros komiteto pirmininkas V.Sadauskas, Miesto plėtros departamento direktorius A.Lukšas, Teisės departamento Juridinio skyriaus vedėjo pavaduotojas P.Paulauskas, Miesto plėtros departamento poskyrio vedėjas L.Plumpa ir Vilniaus apskrities viršininko administracijos darbuotojai: Žemės tvarkymo departamento direktorius M.Novogrockis, Vilniaus miesto žemėtvarkos skyriaus vedėjas S. Žvirblis, Vilniaus miesto žemėtvarkos skyriaus vyriausiasis žemėtvarkininkas E. Kleinauskas;

SIŪLOME:

1. LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBEI

1.Papildyti Žemės naudojimo valstybinės kontrolės nuostatus (LRV 1994-12-12 nutarimas Nr.1244) (toliau Nuostatai) numatant juose Lietuvos Respublikos žemės fondo apskaitos kontrolę.

Papildyti Nuostatų 6 punktą nurodant kokius konkrečius kontrolės rezultatus vyriausiasis inspektorius privalo teikti Vyriausybei.

2. Nustatyti lėšų, gaunamų už naudojamų valstybės žemės sklypų pardavimą ir nuomą ne žemės ūkio paskirčiai pervedimo terminus, nes Lietuvos Respublikos Vyriausybė 1999-03-09 nutarimu Nr. 260 "Dėl naudojamų valstybinės žemės sklypų pardavimo ir nuomos ne žemės ūkio paskirčiai (veiklai)" nustatė tik lėšų paskirstymą, bet nenustatė jų pervedimo terminų.

3. Panaikinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998-01-22 nutarimu Nr. 85 (1999-01-20 nutarimo Nr.68 redakcija) patvirtintų Nekilnojamo turto registro nuostatų 99.1.2.p. leidimą žemėtvarkos skyrių darbuotojams už jų pagrindinių uždavinių ir funkcijų vykdymą - dokumentų parengimą ir pateikimą Žemės ir kito nekilnojamo turto kadastro ir registro valstybės įmonei skirti skatinimui papildomas valstybės biudžeto lėšas.

1. Žemės ūkio Ministerijai

Lietuvos Respublikos metiniame valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo projekte siūlyti numatyti nepaprastąsias išlaidas žemės reformos projektams (nematerialiajam ilgalaikiam turtui kurti, 2000-07-27 Biudžetinės sandaros įstatymo Nr. VIII-1821 2str.) finansuoti. Pagal Lietuvos Respublikos finansų ministro 2000-12-29 įsakymu Nr. 352 patvirtintą Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių biudžetų pajamų ir išlaidų klasifikaciją žemės, miškų, vandens ūkio ir kitų teritorijų išlaidos planams rengti ir projektuoti turi būti apskaitomos nepaprastųjų išlaidų straipsnyje "Projektavimo darbai". Vadovaujantis 1990-07-30 Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymu Nr. 1-430 (2000-07-27 minėto įstatymo Nr. VIII-1821 redakcija) valstybės biudžeto išlaidų klasifikaciją nustato Finansų ministerija.

APSKRIČIŲ VIRŠININKAMS

Pareikalauti, kad apskrities viršininko administracijos Žemės tvarkymo departamentai sistemingai kontroliuotų: Lietuvos Respublikos žemės reformos įstatymo 10 straipsnio nuostatų laikymąsi rengiant žemės reformos žemėtvarkos projektus bei parengtų projektų

kokybę, žemės reformos žemėtvarkos projektams rengti skirtų lėšų panaudojimą ir teiktų apskrities viršininkui atliktų kontrolės darbų dokumentus su pasiūlymais nustatytiems trūkumams pašalinti.

Valstybės turto kontrolės skyriaus viršininkė Romualda Masiulionienė

Valstybės turto kontrolės skyriaus vyresnysis
kontrolierius Gedeminas Spūdys
